

MEET

MEET MY STREET MAGAZINE

VOORWOORD

Ongelooflijk wat een idee kan veroorzaken. Het idee dat jongeren meer kunnen met hun omgeving en met hun creativiteit dan gewoonlijk wordt verondersteld en aangeboden. Meet my Street stimuleert en ondersteunt jongeren hierin met nieuwe media. En dit slaat aan. Na vijf jaar kan Meet my Street terugblikken op een bijzonder uitgebreide en succesvolle uitdaging aan jongeren. Er is een zee aan materiaal gemaakt. Er zijn grote groepen jongeren betrokken geraakt.

Zoveel dat je na vijf jaar de behoefte krijgt de stichting, de projecten en de inhoud die jongeren eraan geven, in alle omvang te bekijken. Het levert goede inzichten op. Inzichten die aantonen dat het zin heeft om op deze wijze met jongeren aan de slag te zijn. Inzichten die laten zien dat er veel moed nodig is om in dit maatschappelijke veld te ondernemen en bij onvoorziene zaken door te zetten. Inzichten die helpen verder vooruit te komen. In dit magazine bekijken we de afgelopen vijf jaar van alle kanten. Eerlijk en open, gericht op kwaliteit. Precies zoals Meet my Street is.

Bij het lezen van dit magazine zal het niemand ontgaan dat Meet my Street een verhaal te

vertellen heeft. Of zouden we moeten zeggen: een verhaal is?

Eigenlijk laat het zich lezen als meerdere verhalen. Die van de oorsprong en ontwikkeling achter de stichting, die van de jongeren en hun beleavingswereld en die van hard werken om bruggen te bouwen tussen werelden die verbindings nodig hebben. Waarom vraagt dit van Meet my Street zoveel inzet? Wat maakt dat jongeren niet vanzelfsprekend in hun creatieve mogelijkheden worden gezien en gestimuleerd? Wat maakt dat zo'n aanbod aan jongeren niet vanzelfsprekend omarmd wordt en een plek krijgt in de samenleving? Hoewel we de antwoorden hier graag zouden inkoppen, moeten we ruimte laten ze niet eenduidig te geven. Juist zonder oogkleppen bewijst Meet my Street dat er een levendige behoefte is. Een behoefte die zich langs grenzen beweegt. En aan die grenzen ontstaan de spannendste ontmoetingen.

Het team van Meet my Street is hecht en werkt al vijf jaar met veel plezier hard aan haar doelstellingen. We zijn er trots op dat het zoveel vruchten afwerpt. We willen het hele team dan ook van harte feliciteren met haar prestaties.

U als lezer wensen we veel plezier bij deze ontmoeting met Meet my Street.

Pieter
Jongelie
Raad van Toezicht

en
Anne-Marie
Poorthuis

INHOUDSOPGAVE

2

MEET MEET MY STREET – Floor Basten

3

BIJ EEN VERHAAL HOREN – Floor Basten

4

EEN VERHAAL MET EEN COMPLEX LIJNENSPEL – Floor Basten

- 5 • Ontmoet de jongeren
- 7 • Ontmoeting met kunst en nieuwe media
- 21 • Ontmoeting met de samenleving
- 22 • De effecten van de ontmoeting
- 30 • Bouwen aan netwerken

9

DE WIJK ZICHTBAAR MAKEN!
Een wilde, maar maatschappelijke
verbeelding – Heidi de Mare

26

**"Iedereen heeft de potentie om
zichzelf te overtreffen"**
In gesprek met Frans Spierings, lector
aan de Hogeschool Rotterdam

MEET meet MY Street

DOOR FLOOR Basten

Meet my Street legt verbindingen in de maatschappij door creatief gebruik van nieuwe media. Meet my Street nodigt jongeren uit om hun leefomgeving in beeld te brengen in fotoseries, korte films en geluidsopnames. Ze worden begeleid door mediakunstenaars, monteren zelf op de computer en publiceren op internet en live in de buurt. In de projecten wordt aangesloten bij de jongeren en de buurt. Het gaat er steeds om zichtbaar te maken wat zij kunnen, zowel op sociaal als creatief gebied.

Meet my Street maakt kunst met mensen in en over de wijk. De stichting nodigt organisaties en personen uit maatschappelijke dienstverlening, overheden en bedrijfsleven uit om hieraan bij te dragen en in de eigen regio samenwerking aan te gaan om buurtgericht nieuwe mediaprojecten tot stand te brengen. Meet my Street adviseert en ondersteunt organisaties die met film en jongeren (willen) werken. Ze houdt zich bezig met de organisatie en uitvoering van projecten, ontwerpt hiervoor concepten en geeft kunstenaars en mediakunstenaars coaching.

Meet my Street heeft culturele en artistieke uitgangspunten op het gebied van cultureel erfgoed, jongerencultuur en straatcultuur, architectuur en vormgeving met nieuwe media. Educatieve en maatschappelijke uitgangspunten uit zich door middel van actieve betrokkenheid bij de leefomgeving, verschillende bewoners en hun leefwijze of informatie over specifieke, actuele of historische situaties in de buurt. De projecten dragen bij aan sociale cohesie in wijken.

In 2009 wint Meet my Street de prijs "Maatschappelijke sectoren en ICT" en daarmee krijgt deze stichting de gelegenheid om haar activiteiten op te schalen. In de periode van deze M&ICT-prijs is aan die opschaling hard gewerkt in samenwerking met Kunstbedrijf Arnhem en Dynamo in Amsterdam en met aanvullende ondersteuning van Oranje Fonds, VSB Fonds en Amsterdams Fonds voor de Kunsten. Op de achtergrond van deze opschaling – van zowel projecten als het netwerk van Meet my Street – is een narratief onderzoek uitgevoerd. Dit magazine is het verslag van dit onderzoek. Er is gekozen voor de vorm van een magazine, omdat dit qua stijl goed past bij de sfeer van Meet my Street: toegankelijk, vlot, beeldend en rijk aan verhalen. Die beelden en verhalen staan in dit magazine centraal. Ze nodigen u als lezer uit om kennis te maken met Meet my Street, waarbij de kennismaking zowel voor de ontmoeting als voor de gedeelde inzichten staat.

De door de jongeren gemaakte beelden zijn te zien op: www.meetmystreet.nl.

Niet de problemen van jeugdigen en hun opvoeders moeten we centraal stellen maar de vragen en perspectieven van jeugdigen en hun opvoeders. Samenhang of integraliteit vanuit het individu wordt het leidend principe. We benutten hiermee naast het probleemgerichte/negatieve óók het kansgerichte/positieve in het leven van jeugdigen.

Narratief betekent: aan de hand van verhalen van betrokkenen.

Floor Basten studeerde Franse Taal- en Letterkunde en Sociale Wetenschappen (Katholieke Universiteit Nijmegen, 1994). In 2000 promoveerde zij op een onderzoek waarin ze methoden uit beide studies combineerde. In 2003 richtte ze haar onderzoeksbureau OrléoN op, waarin ze de door haar ontwikkelde onderzoeksmethode inzette in onderzoek naar onder andere ruimtelijke inrichting, maatschappelijke dienstverlening, jongeren en burgerschap. Zij is gespecialiseerd in onderzoek op basis van de verhalen van betrokkenen (narratief) en samen met degenen voor wie de resultaten relevant zijn (transdisciplinair). Een sprekend voorbeeld hiervan is "Feijenoord Vertelt", waarin zij met professionals van onder andere woningcorporatie Woonstad Rotterdam en deelgemeente Feijenoord alsook met bewoners en ondernemers uit Feijenoord vormgaf aan actieve netwerken rond thema's die Feijenoorders echt belangrijk vonden. Dit project voerde zij samen met Urbancore uit in opdracht van Pact op Zuid en met steun van Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting.

1

Bij een VERHAAL HOREN

DOOR FLOOR BASTEN

Meet my Street gaat over jongeren in de stad en hun creatieve uitdaging. Daar valt veel over te zeggen en dat gaan we ook doen. Maar niet in de vorm van een rapport waarin alle ins and outs tegen elkaar worden afgewogen om tot een definitief eindoordeel te komen. Daarvoor is het thema te complex. Er zijn immers veel verhalen over jongeren in onze samenleving te beluisteren. Die vindt u hier niet allemaal terug. Wat wij willen laten zien is bij welk verhaal wij horen en hoe wij als Meet my Street daaraan mee bouwen.

Verhalen hebben twee nuttige eigenschappen. De eerste is dat ze over gebeurtenissen vertellen en ons daarmee informeren over de werkelijkheid; maar niet objectief. De tweede eigenschap is namelijk dat ze de werkelijkheid ook zelf mee bouwen. Informatie is altijd vanuit een perspectief en dat wordt zichtbaar in de manier waarop je het verhaal vertelt.

We vertellen hier ons verhaal niet alleen vanuit wat we zelf hebben meegemaakt of hoe we zelf erover denken. Dit magazine is een bijdrage aan een verhaal dat groter is dan onszelf, een verhaal waar wij voor staan en met ons vele anderen.

Grote verhalen ontstaan uit kleinere verhalen over persoonlijke gebeurtenissen, als feiten gepresenteerde voorvallen uit de media, als waarheid gepresenteerde analyses van onderzoekers...

Al die verhaaltjes raken met elkaar verwerven doordat ze verwijzen naar elkaar en elkaar daardoor versterken of juist tegenspreken. Zo ontstaan in de samenleving grote verhalen waar mensen het mee eens of oneens zijn. Het is gemakkelijk om in onze samenleving een somber verhaal over jongeren te horen, omdat ze meestal negatief in het nieuws komen. Maar het is net zo gemakkelijk om een optimistisch verhaal te laten horen.

Dit magazine biedt een inkijkje in ons verhaal. Die verhalen worden door verschillende mensen verteld. We hebben dr. Heidi de Mare uitgenodigd iets te zeggen over de foto's en films van de jongeren. En we hebben dr. Frans Spierings gevraagd zijn visie te geven op jongeren in de stad. Zijn boodschap dat iedereen een talent heeft om zich ergens in te ontwikkelen sluit goed aan bij wat we zichtbaar willen maken. Daarnaast hebben we verhalen verzameld van jongeren, buurtbewoners, professionals, ambtenaren en kunstenaars. Hun bevindingen komen ook uitgebreid aan de orde. Tot slot hebben we wetenschappelijke literatuur bestudeerd. Op de raakvlakken met ons verhaal zullen we korte uitspraken daaruit overnemen.

En u? Bij welk verhaal wilt u horen?

Het maakt wat uit of je iemand een "hangjongere" noemt of een "jongere op straat".

De lijn tussen kleine verhalen, met al hun perspectieven en onderlinge verwijzingen waardoor een groter verhaal ontstaat, heet "intertekstualiteit".

Er is geen stad die jeugd en veiligheid niet als speerpunt benoemt in haar Integrale veiligheidsplan.

Er is, soms forse, overlast, maar de meeste jongeren hebben heel gewone idealen, samen te vatten in het oer-Hollandse "huisje, boompje, beestje". Ze willen in de toekomst met hun gezin in een eengezinshuis wonen, liefst een koopwoning, in een buurt waar mensen prettig met elkaar omgaan; geen bijzonder toekomstbeeld. Ze willen best denken over hun buurt, hun vrienden, hun leven en hun toekomst. Ze zijn trots op hun wijk, maar die trots komt nog te weinig naar buiten toe, naar "outsiders" buiten de wijk. Daar moeten ze in de eerste plaats zelf aan werken, maar ook hun ouders, met ondersteuning van school, huiseigenaar (corporatie), gemeente en anderen.

Zij legt uit hoe Meet my Street ook bijdraagt aan wat zij "intervisualiteit" noemt, de verbanden tussen beelden.

Zo laten we meteen ook de intertekstualiteit zien waar wij ons in bevinden.

Een verhaal met een complex lijnenspel

Het verhaal van Meet my Street kent drie hoofdlijnen: jongeren en hun creatieve ontwikkeling, jongeren en hun plek in de samenleving en het netwerk als principe voor organiseren. De verhalen van 33

betrokkenen – de mensen achter Meet my Street, de kunstenaars, de professionals met wie is samengewerkt en de opdrachtgevers – zijn opgetekend. Deze individuele verhalen zijn geanalyseerd en in elkaar

vervlochten tot één gezamenlijk verteld verhaal. Een verhaal dus met drie hoofdlijnen, maar ook verschillende zij-sprongen. Dit verhaal laat zien dat de betrokkenen samen gedeelde ervaringen hebben. Daarom is ervoor gekozen om de individuele verhalen zo veel mogelijk te hervertellen in de we-vorm. Die “we” zijn dus geenszins alleen de mensen achter Meet my Street, maar vooral ook de mensen met

en voor wie is samengewerkt. Toch zijn al deze mensen het natuurlijk niet altijd met elkaar eens. Zo leggen ze de accenten anders, benadrukt de een de creatieve ontwikkeling van jongeren, vindt de ander sociale cohesie belangrijker en prijst weer een ander het vermogen van Meet my Street om met verschillende

partijen samen te werken en zo een netwerk rond jongeren te creëren. Omdat Meet my Street zich altijd richt op de creatieve ontwikkeling van jongeren én de ruimte voor jongeren in de samenleving én dat altijd doet vanuit netwerkprincipes, zijn die verschillende accenten geen probleem voor het gezamenlijk vertelde verhaal. Iedereen die met Meet my Street te maken heeft, krijgt altijd met alle drie de verhaallijnen te maken die zo ook in alle individuele verhalen zichtbaar worden.

Dit jaar bestaat Meet my Street vijf jaar. Het verhaal van Meet my Street is niet uit het niets ontstaan. Daarom is het in een historisch perspectief geplaatst en begint het vlak voor de oprichting van de stichting. Het grootste deel van het verhaal gaat echter over de periode van de M&ICT-prijs. Uiteraard gaat het verhaal verder na dit magazine. Het eindigt dan ook met een blik op de toekomst.

Voor de rest zijn we zo dicht mogelijk bij de eigen taal van de vertellers gebleven.

FLOOR Basten

ontmoet De jongeren

Al in de negentiger jaren kwam het idee op dat het goed zou zijn als jongeren, en die vind je natuurlijk in grote getale tegelijk op scholen, meer in contact zouden komen met de kunst en de cultuur van de stad. Want het ging toen heel hard met de multiculturalisering van de grote stad en er was een soort afstand tussen het aanbod dat de stad heeft en dat druk wordt bezocht door toeristen en mensen uit het hele land, maar niet door de eigen bewoners en zeker niet door de jongeren uit die stad. We zijn toen al heel vroeg gestart met specifiek aandacht voor vmbo-leerlingen, omdat jongeren in het vmbo eigenlijk toch een zwakkere groep zijn en nog meer afstand hebben tot die cultuur, en er ook vanuit thuis en het milieu helemaal geen aandacht

terug in hoe we met jongeren werken.

Het idee van een soort colleges is te passief voor deze doelgroep. Het komt af en toe wat rommelig over, maar het resultaat komt meestal wel goed. Uiteindelijk zijn de scholen alleen maar blij met wat het met die jongeren doet en hoe ze groeien en trots zijn en hun talenten laten zien. En zoals zo vaak gebeurt, de meest lastige jongeren zijn de besten. Er wordt van tevoren door scholen gezegd: "Oh vrijdag!

Die groep die je vrijdag krijgt, dat is nou een hele moeilijke groep. Oh, zo'n moeilijke groep!" En dat zijn de beste jongeren, die zijn het meest enthousiast, die werken zich te pletter, die maken de mooiste filmpjes.

Dus kennelijk spreken we die jongeren op hele andere competenties en op andere talenten aan dan het schoolstelsel waar ze in zitten en waar ze behoefte hebben om zich te misdragen en om te klieren.

Bij ons werken ze gewoon de hele dag heel gecon-

voor is. Vanaf het begin is onze logica, dat de jongeren op de schouders van alle anderen staan. Iedereen bij Meet my Street heeft het doel om die jongeren zelf hun kracht te laten ontwikkelen. Dus de begeleiders die direct met die jongeren in de praktijk te maken hebben, zetten meteen die jongeren op hun schouders. En vanuit Meet my Street als organisatie zorgen wij er weer voor dat die hele groep op onze schouders kan staan. Het zijn de jongeren die het uiteindelijk doen. Die komen in hun kracht te staan met de hulp van anderen. Jongeren zijn actief bezig met hun eigen leefomgeving. Het is praktisch en zichtbaar en de jongeren zijn gemotiveerd aan het werk. Dat actieve zie je ook

Met name kinderen uit arme gezinnen nemen niet deel aan vrijetijdsactiviteiten (cultuur en sport) uit financiële overwegingen. Voor deze kinderen zijn er vaak weinig andere mogelijkheden dan hun vrije tijd op straat door te brengen.

4

Te snel wordt nu nog voorbij gegaan aan de eigen kracht van de burger, zijn netwerk, de straat of wijk. Het uit handen nemen van problemen werkt meestal averechts op het zelfoplossend vermogen.

5

“

Aandachtspunt is wellicht de investering die het kost voor de deelnemers om de film te maken. Dat vraagt in een hele korte tijdspanne veel energie van hen. Er is wel eens een groep geweest waarin niet iedereen de eindstreep haalde, ze waren doodmoe”

– opdrachtgever

6

Hersenen ontwikkelen zich veel langer dan lang werd aangenomen. Bij jongens is dat zelfs nog tot ver in de twintig. Het gebied van de hersenen dat als laatste aan bod komt (tijdens de adolescentiefase) is de prefrontale cortex. Wanneer deze volledig ontwikkeld is, zou men in staat moeten zijn om:

- probleemoplossend gedrag te vertonen;
- bepaalde doelen te halen door zelf initiatieven te nemen;
- gedrag en impulsen te remmen en prikkels te filteren;
- flexibel te denken en vanuit verschillende invalshoeken naar iets te kijken;
- zichzelf te evalueren in relatie tot gestelde doelen en sociale normen;
- intenties en beleving van anderen te evalueren;
- keuzes te maken op grond van sociale, emotionele en rationele criteria;
- het eigen gedrag te plannen en te programmeren (cognitieve controle) en emoties in bedwang te houden.

Terwijl jongeren zich in de publieke ruimte begeven in een groep, trainen ze al deze functies. De omgeving heeft een directe invloed op de ontwikkeling van de hersenfuncties: alles wat een jongere aan contacten heeft, leest, ziet of hoort beïnvloedt de verbanden die gelegd worden in de hersenen.

7

“Dat actieve is voor deze kinderen ook heel belangrijk, ze kunnen niet driehonderd minuten op een stoel zitten. Dus dat is eigenlijk ook wel een beetje waar we van uitgaan. Meet my Street doet ongelooflijk veel moeite om het zo te regelen dat het ook zo beheersbaar is dat het ook voor ons prettig is. Voor ons geldt niet zozeer ‘het past niet in het rooster’ of ‘het is lastig’, maar, meer uitgaande van de leerling, ‘kunnen ze het behappen, hebben ze het concentratievermogen om zo langdurig aan één stuk iets te doen?’”

– docente

IK HEB GELEERD HOE IK EEN FILM KAN MAKEN

“De allereerste keer dat we workshops gaven, dat was gewoon super om te zien. Daar kwamen een paar van die stoere binkies binnen en dan denk je echt ‘Oh mijn god, moeten we daar iets mee gaan doen?’ En dan in één keer heb je ze en op het einde van de dag zitten ze daar helemaal trots en zijn het allemaal gewoon schatjes geworden. Ja, daar doe je het eigenlijk wel voor. Het is gewoon leuk om daar dingen voor te bedenken en de vaak moeilijkste jongeren zo ver te krijgen dat ze iets hebben geleerd die dag. Dat ze op het einde naar je toe komen met een hand en ‘Nou, ik heb een leuke dag gehad.’ En dat ze als ze een presentatie hebben vol trots een beetje zenuwachtig zitten te kijken. Dat is echt super” – workshopbegeleider

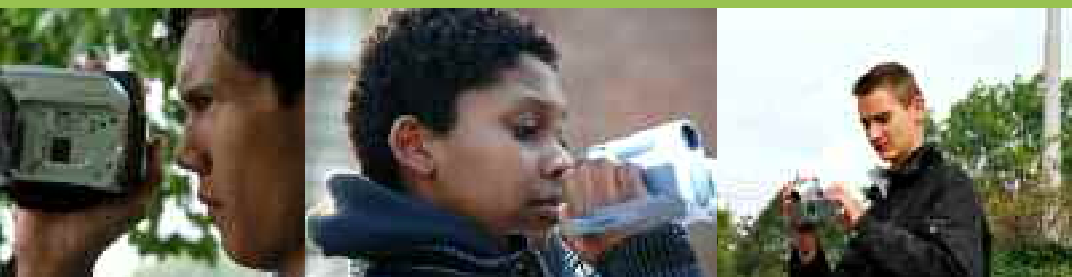
ontmoeting met kunst & nieuwe media

Nieuwe media waren in het begin vooral databases, e-mail en internet. Ons eerste evenement was met scholen, toen was het gewoon: “Maak een filmpje.” Scholen waren razend enthousiast: “We willen wel meer van dit soort dingen.” Het past in deze audiovisuele tijd en is daardoor ook voor jongeren herkenbaar en een goede ervaring om zelf eens door de camera te kijken en te bepalen wat de kijker gaat zien.

Ze denken na over hoe je de onderwerpen creatief in beeld kunt brengen en kunstzinnig kunt vormgeven. Kunst gebruik je als instrument om ook doelen op welzijnsgebied te halen, maar anders dan hoe het traditionele welzijnswerk dat doet. Als je zegt: “Dit is een probleemwijk, wij zetten allerlei instrumenten in om het probleem op te lossen”, definieer je daarmee de wijk ook heel nadrukkelijk als probleemwijk en daar word je ook mee geëtiketteerd. Maar met kunst wil je niet iets problematisch doen. Met kunst ga je iets leuks doen, daar ga je nieuwe mogelijkheden mee ontdekken. Dat is een positieve blik die je op de zaak en de mogelijkheden werpt, niet de moeizame kant van het verhaal. Die is er ongetwijfeld ook. In het

8

Dat er jongeren zijn die voor problemen zorgen is een feit. Het risico bestaat echter dat binnen betrokken organisaties in achterstandswijken het beeld dat “de jongere” zorgt voor problemen de overhand krijgt. Het is belangrijk dat gemeentes en woningcorporaties een evenwichtiger beeld hebben, alvorens over te gaan tot interventies die consequenties hebben voor deze groep. Indien aandacht voor jongeren steeds gekoppeld wordt aan veiligheid of criminaliteitspreventie, verhoogt dit het risico dat ze als groep worden gecategoriseerd als probleem.

Aan het begin was het soms: "Wat is dit, kunst? Kunst spreekt jongeren niet aan." Sommige kunst is nog te behappen, maar bij andere kunst vraag je je af wat die moet voorstellen. Dat geldt ook voor die kinderen. Maar als je dan op een gegeven moment een verhaal gaat vertellen over wie het heeft gemaakt en hoe het tot stand is gekomen, dan krijg je een heel andere dimensie en zeggen jongeren ook: "Oh wat leuk, toch wel leuk." Ja, dan komt het enthousiasme om zelf aan de slag te gaan. Jongeren weten dan een ongekennde creativiteit ten toon te spreiden.

"Vmbo-ers worden ineens kunstenaars! Menig volwassene zou daar een puntje aan kunnen zuigen. Het waren creatieve filmpjes, fijnzinnig, grappig. Er zat geen filmpje tussen dat tegenviel. Stuk voor stuk werd je ernaartoe getrokken en wilde je hem af kijken. Er was een filmpje over schoenen. Vooral dat filmpje sprong er echt uit, die bleef echt in je hoofd hangen"

– professional

Het zijn niet echt lieverdjes, maar het zijn wel leerlingen die lekker levendig zijn. Het is in vergelijking met vwo-leerlingen, waar we ook wel eens mee werken, een grotere uitdaging om ze voor je te winnen, dat die wildebrassen een dag mee willen gaan in zo'n structuur. Het is een heel strak concept dat met energie is opgebouwd, met korte spanningsbogen, dingen zien, nieuw, wat energie geeft, zelf actief meteen aan de slag, niet een half uur staan ouwehoeren. Uitleggen en gelijk die camera in de vingers, druk maar op die knopjes en zie maar wat er gebeurt. Het is een andere manier van leren, een leerstijl die actief op doen gericht is, terugkomen, meteen nabespreken, reflectie, wat heb je gedaan, wat heeft het voor een effect, enzovoorts. En dan weer zo'n zelfde slag, weer een volgende opdracht, meteen weer doorgaan en weer terug. Zo sleep je ze door een werkwijze heen waar ze heel veel van leren. Dat kan je dan later wel weer wat langere tijd met een vervolgs slag gaan verdiepen. De jongeren willen allemaal.

"We hebben soms dat er in plaats van twaalf wel veertien jongeren staan. Dan zeggen die twee: 'Ja, maar hij ging ook!', en: 'Maar ik was ook al geweest en hij was ook al geweest, maar ik wou alweer en hij ging ook, dus ik dacht ik mag ook wel weer.' Dan vonden ze het leuk en zeggen ze: 'Ik wil wel weer.' – team Meet my Street"

Uit een enquête onder bijna 900 Rotterdamse jongeren van 12 tot 16 jaar blijkt dat 60% interesse heeft in kunst en cultuur, 45% "creatieve activiteiten" doet buiten schooltijd en 58% van de allochtone jongeren vindt dat de school meer kunst en cultuur moet aanbieden.

9

Er zijn drie veel voorkomende opvoedingsstijlen. De autoritaire stijl betreft straffen en belonen en er is weinig tot geen inspraak van het kind. De laissez faire stijl kent weinig ingrijpen vanuit het idee van rijping: uit het kind komt toch wel wat erin zit. De autoritatieve stijl is een combinatie van sturen met veel uitleg en toelichting voor het gewenste gedrag. Deze laatste stijl zou het meest ondersteunend zijn en een buffer vormen tegen het ontstaan van gedragsproblemen in moeilijke gezinsomstandigheden.

10

DE WIJK ZICHT- BAAR MAKEN!

Een wilde, maar maatschappelijke verbeelding

Heidi de Mare

Intro

Mijn eerste rondwandeling in Arnhem en Amsterdam aan de hand van de beelden die jongeren de afgelopen jaren hebben gemaakt, was overweldigend in meerdere opzichten. Zoveel thema's, kleuren, makers, stemmen, muziek, lettersoorten, montagevormen, composities, beats, al die creatieve vindingen in allerlei variaties ... En niet te vergeten al die wijkbewoners, professionals en deskundigen die aan het woord en in beeld kwamen. Mijn eerste impressie was dat er een enorme diversiteit aan beelden was gemaakt. Een prachtig initiatief dus, dat veel jongeren in beweging had gebracht door hen instrumenten in handen te geven om de eigen wijk eens op een andere manier te gaan ontdekken en met wijkbewoners in gesprek te gaan. Het maken van een beeld – een individuele foto(montage) of een kort groepsfilmpje van één minuut – vormt steeds het tastbare sluitstuk van deze exercitie en de resultaten zijn te bekijken op de website van Meet my Street.

Maar de vraag aan mij was of dit resulteerde in een verzameling beelden die ook in visueel en misschien zelfs esthetisch opzicht een meerwaarde had. Dat betekende dus dat ik hetzelfde beeldmateriaal wat systematischer ben gaan bekijken. Hieronder een verslag van mijn

*Heidi de Mare is beeldwetenschapper. Sinds haar afstuderen in kunst- en architectuurgeschiedenis en filmwetenschap (Katholieke Universiteit Nijmegen, 1983) heeft ze film- en documentaireanalyse, geschiedenis van de architectuurtheorie en geschiedenis der kunsten gedoceerd bij Letteren, Bouwkunde, Medical Humanities en Liberal Arts and Science. In 2003 is zij aan de Vrije Universiteit cum laude gepromoveerd op vergelijkend cultuurhistorisch onderzoek naar Hollandse zeventiende-eeuwse schilderkunst, architectuur en literatuur in de vroegmoderne Europese context. Dit vormt de basis van het boek *Huiselijke taferelen* (2011). Sinds 2007 heeft zij onder de noemer "Gedisciplineerd kijken" onderwijs en onderzoek ontwikkeld in maatschappelijke sectoren waarin existentiële zaken aan de orde zijn. Zo heeft ze projecten begeleid en uitgevoerd over de verbeelding van geweld en veiligheid, verbeelding en leiderschap, verbeelding van ziekte en gezondheid en religie en verbeelding. Vanaf juli 2011 is zij als associate researcher verbonden aan het VU-onderzoeksinstituut VISOR. Samen met haar man Gabriël van den Brink heeft zij in 2006 het Instituut voor Maatschappelijke Verbeelding (sinds 2009 stichting IVMV, www.maatschappelijkeverbeelding.nl) opgericht.*

Methode en Benade- ring

Hoewel een eerste indruk van groot belang is, levert die vaak niet meer op dan "leuk", "niks aan", "goed gemaakt"... Vaak hebben dergelijke reacties met smaak te maken. Je kunt je daarnaast van alles bij beelden afvragen (welke bedoeling had de maker, waar verwijst het beeld naar, is het wel echt), maar daarvoor kun je ook gaan praten met de maker en de kijker. Wat zeggen de beelden zelf? Om goed te verwoorden wat je ziet en hoe je dat waardeert, heb je kennis nodig over hoe beelden ontstaan en gedeeld worden. Ik beschouw daarom deze verzameling als een vorm van "wilde verbeelding", naar analogie van wat de antropoloog Claude Lévi-Strauss "het wilde denken" noemde. Nieuwsgierigheid drijft ons ertoe orde in de wereld te

alledag weten over concrete dingen om ons heen en hoe we dat voor onszelf ordenen: we hebben woorden om dingen te benoemen, een vocabulaire om over de wereld om ons heen te praten en onze ervaringen te delen met anderen. Zo gaat dat ook met beelden. We hebben leren kijken naar onze wereld door beelden te bekijken die anderen hebben gemaakt. We kijken wel met onze eigen ogen, maar een beeld maken betekent altijd een keuze maken uit alles wat je kunt zien. Een beeld maken kan op allerlei manieren.

Alles bij elkaar heb ik zo'n kleine 300 filmpjes gezien (Arnhemse productie, klein deel was Amsterdams) en meer dan 400 fotocollages bekeken (allemaal uit Amsterdam). Op basis van mijn eerste indruk en notities heb ik het merendeel van die verzameling nogmaals bekeken. Doel van deze kwalitatieve pilot-analyse was patronen op te sporen in de foto's, screenshots van de filmpjes en de orde erin te benoemen.

vin-
den,
ook
in de
ste-
de-
lijke
leef-
om-

Het vermogen van mensen – kinderen en jongeren inclus – om zich een geordende voorstelling van hun concrete leef-omgeving te maken.

Dit wordt wel eens "esthetische ontginning" genoemd: schilders hebben ons bijvoorbeeld op een bepaalde manier leren kijken naar een landschap, door uitsnede en kader van het beeld te bepalen, bepaalde aspecten als vorm en kleur te benadrukken en composities of vlakordeningen te maken waarin zichtlijnen een grote rol spelen. Voor het in beeld brengen van het stadschap – de wijk als stedelijk landschap – geldt dat ook, misschien nog wel meer gegeven de aanwezigheid van vormen in de stad.

In onderscheid tot wetenschappelijke kennis, die namelijk aan heel specifieke voorwaarden moet voldoen.

rondom ons worden gemaakt en vinden ook zo beelden te maken. So- ciet voorgedaan en wordt on- ten maken. Hoe dan ook, het door het maken van een bee- van de cultuur. Wie veel bee-

cultuur bijna vanzelf gaat, eig- van nature toe en deze kunn-

geving. V- over wat- we in het- leven van

TAXONOMIE & BEELDFORMATIES
Films: geïnterviewden

Projecten in Betondorp, Oost, Watergraafsmeer, Slotervaart, Stadsdeel Oud Zuid, Transvaal.

Projecten rond festivals en projecten in Geitenkamp, Klarendal, Malburgen, Presikhaaf. Naast middelbare scholen hebben in Arnhem ook studenten van hogescholen meegedaan.

12

Wat laten de beelden ons zien over de wijk (keuzes in wat en wie voor het voetlicht zijn gebracht), de visuele compositie (hoe gemonteerd is), de afzonderlijke beelden (bijzondere beeldkwaliteiten die de inhoud iets extra's meegeven)? Deze stapeling van inhoud, compositie en kwaliteit in het beeld ontgaat kijkers (en makers) meestal. Om die gelaagdheid te ontrafelen in de beeldformatie van Meet my Street-projecten, benader ik deze "wilde" verzameling met "gedisciplineerd kijken."

Dit houdt in dat ik de beelden op allerlei aspecten onderling vergelijk en dezelfde beelden vaak meerdere malen bekijk. Dat helpt om niet te worden afgeleid door het thema of het verhaal en je te kunnen concentreren op het visuele register. Een beeld, zeker het fotografische (bewegende) beeld, lijkt namelijk voor zich te spreken omdat het zo lijkt op wat je dagelijks om je heen ziet. Juist daarom is zo'n beeld ook erg dwingend. De levensechtheid maakt dat we denken dat het een ware weergave is van die werkelijkheid. Maar elk fotografisch beeld is gemaakt en berust daarom altijd op een selectie: er moet altijd gekozen worden. Een fotografisch beeld laat daarom ook altijd maar een beperkt deel van de werkelijkheid zien.

Voor nadere toelichting, publicaties en de context van mijn werkwijze, zie <http://www.publicimagination.eu/kijkgenootschap> en <http://www.publicimagination.eu/heidi-de-mare>.

KOMSTEN

Ik trof grote verschillen in kwaliteit aan. Het verschil in leeftijd speelt uit-
anwege
age (en
maar ook
de aard van
daarop die
ende
views zijn
perale

humor.
Hoewel alle fo
er ook vrij pre
En dan wordt
kenissen? En
die in de bege
reflecties van
zijn het ingenieuze individuele talenten, of is er ge-
woon sprake van toeval? Ik zal deze vragen beant-
woorden vanuit het beeld als sociaal
communicatiemiddel, de thema's en de formele
beeldkwaliteiten.

Er lijkt enige samenhang te zijn met de leeftijd en het geslacht van de maker. Op grond van deze steekproef lijkt er zelfs een samenhang te zijn met etnische achtergrond of klasse, maar dat zou een meer gedetailleerd onderzoek vergen van alle projecten die Meet my Street heeft uitgevoerd. Het is in elk geval wel een indicatie dat jongeren beschikken over heel uiteenlopende 'beeld' bagages.

DE MAKERS

VERSCHIL- len en OVEREEN-

BEELD ALS SOCIAAL

Vanuit antropologisch perspectief heel begrijpelijk, omdat jongeren nu eenmaal in een overgangsfase zitten, van kind naar volwassene, waarin ze ook afrekenen met de normale gang van zaken. In die zin is er een flinke verzameling filmpjes waarin sprake is van een zogenaamd omkeringsritueel. Voor de beeldanalyse is interessant in hoeverre deze probeersels in visuele zin een meerwaarde hebben. De filmpjes die verzonden in vormexplosies, wazige, onnavolgbare of onverstaaanbare aaneenschakelingen van shots zijn of onafhankelijke of onaffe verhalen vertellen, zijn in de verdere analyse buiten beschouwing gelaten.

Jongeren zijn actief bezig met hun omgeving. Daardoor worden deze jongeren zich ook bewuster van hun eigen omgeving. Als je daar persoonlijk geen binding mee hebt en je loopt daar een beetje anoniem rond en je weet niet waar je het over hebt in die buurt, dan heb je ook geen zorg voor die buurt. Dan snap je ook niet welk effect het heeft op het beeld van een school in die buurt. Maar als je je geschiedenis kent, dan ken je ook meer je wortels. Jongeren komen ook uit andere wijken naar school, maar misschien gaan zij ook met andere ogen naar hun eigen wijk kijken. Of dat zij binnen hun eigen groep naar buiten leren kijken. In ieder geval helpt het ze om dieper te gaan kijken naar hun omgeving. Als ze hun geschiedenis kennen, dan geeft dit houvast aan jongeren, dat ze niet zomaar toevallig ergens zijn. Dat ze, als ze over straat lopen, meer oog krijgen voor de omgeving. Heel vaak loop je over straat of in een buurt en ben je alleen bezig met je einddoel. Met een opdracht kijk je specifiek rond en krijg je dus ook meer oog voor details.

Wanneer we de stedelijke ruimte bekijken vanuit een ecologisch ontwikkelingsperspectief, zien we dat de ontwikkeling van jeugdigen sterk wordt beïnvloed door de omgevingssystemen waarin zij leven. Voor de ontwikkeling van een kind maakt het nogal wat uit onder welke omstandigheden het opgroeit ... Zo'n systeem is niet alleen afhankelijk van de ruimte in huis, het opleidingsniveau en de opvoedstijl van ouders, het wordt ook vertegenwoordigd door de fysieke stad, de infrastructuur van een buurt.

Volgens de Dienst Onderzoek en Statistiek van Amsterdam voelen jongeren zich minder verbonden met hun stad of buurt dan hun ouders. De Marokkaanse en Turkse jeugd voelt zich zelfs ontheemd en sociaal geïsoleerd. Een kwart van hen heeft het gevoel dat zij weinig mensen in hun omgeving hebben om mee te praten (van de Nederlandse jongeren is dat 10%). Dit heeft vooral te maken met de plekken waar ze elkaar ontmoeten, zoals bij de sportvereniging, op school en bij het uitgaan. De kans is erg klein dat verschillende etnische groepen daar onderling contact krijgen.

13

14

BUURT en thema, in WOORD en BEELD

De thema's worden gebruikt om de buurt te ontdekken, maar de keuze voor een thema zegt ook al veel over de buurt. In Amsterdam en Arnhem zijn het vaak de oude buurten die inmiddels bevolkt worden door nieuwe bewoners. En dat vertaalt zich ook in de thema's die zijn gekozen: de blik van de jongeren wordt deels gericht op de wijk met eigen, plaatsgebonden geschiedenis die doorwerkt in de mensen die er wonen, de gebouwen die er staan, de topologie.

Deels richten de thema's zich op de wijk als decor van ontmoetingen en confrontaties (multiculturaliteit, veiligheid, sport, rappen, mooie/kleurige omgeving, festivals, belang van park, zwembad, buurthuis en schoon winkelcentrum). Opmerkelijk is ook de aandacht voor gevoelige zaken (pesten op school, joodse onderduikadressen, gevechten tussen groepen jongeren, geweld, veiligheid op school, politie in de wijk), ook in de verhalen die jongeren zelf hebben gemaakt (over ruzies, diefstal en andere botsingen). Leerzaam is dat de jongeren op een aantal punten bestaande clichés blijken te herhalen en te bevestigen. Multiculturaliteit is voor hen bijvoorbeeld diversiteit in eten, muziek en kleding. Dit zijn ook de meest zichtbare verschillen, waarbij de eerste twee als positieve verrijking worden gezien (want voor alle wijkbewoners toegankelijk), terwijl de laatste als een beperking en stigmatisering wordt gezien omdat het de etnische verschillen fixeert. Daarmee bevestigen de beelden op illustratieve wijze hoe dit in Nederland in de publieke ruimte wordt gezien.

Opmerkelijk is dat dit soort cultuurhistorische thema's minder uit de verf komen in de fotocollages dan in de films: beelden alleen leiden makkelijker tot clichés waar het gaat om com-

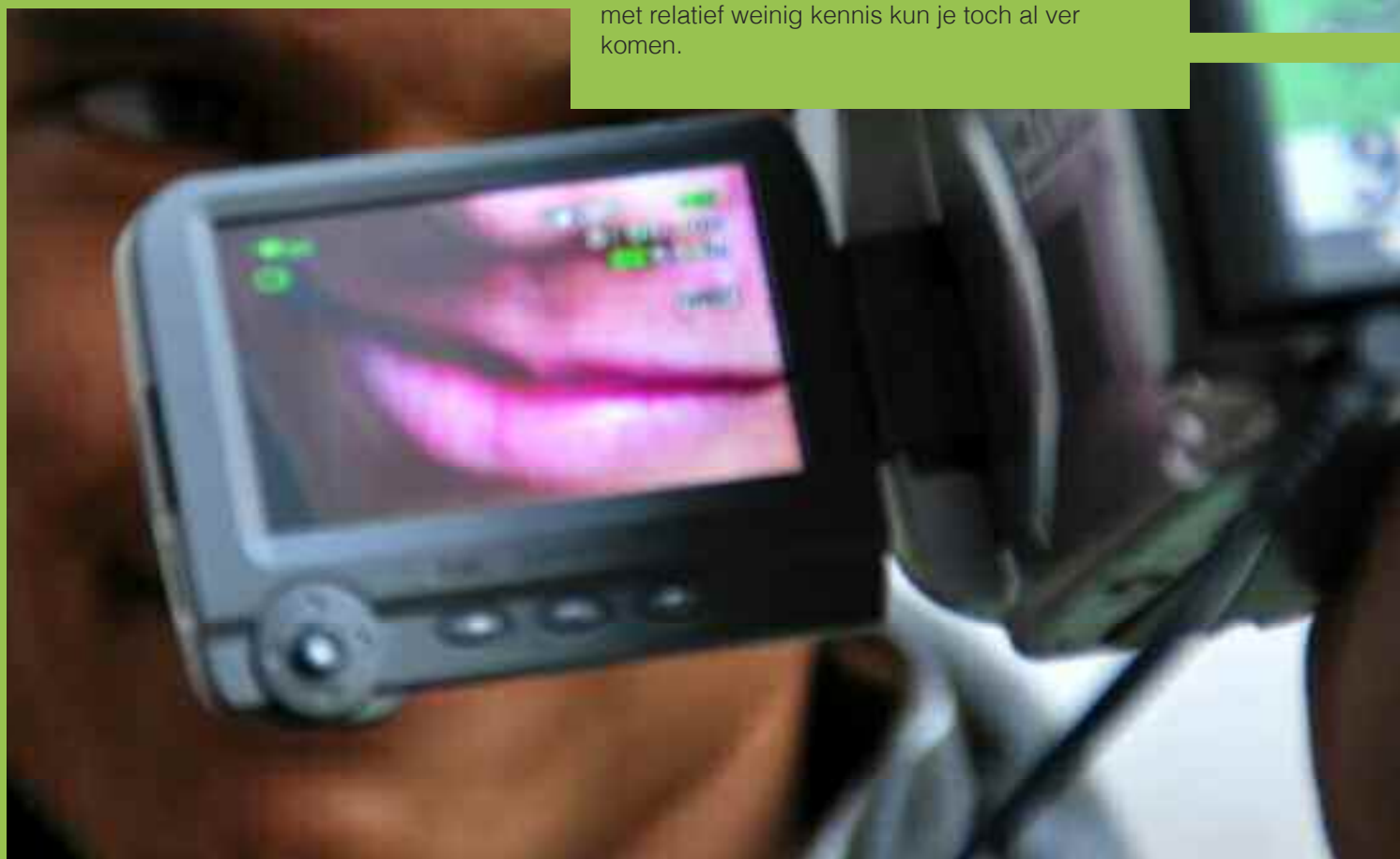

STEDELIJKE ZICHTLIJNEN ALS COMPOSITIEMIDDEL

Opdrachtgevers krijgen ook vertrouwen in Meet my Street als ze de films zien die jongeren gemaakt hadden en die echt ergens over gaan. Ook scholen vinden het vaak leuke, uitdagende thema's. Ze merken wel dat als er in de les meer aandacht aan het thema wordt besteed er meer inhoud aan kan worden gegeven. Soms ook past het thema niet bij hun curriculum op dat moment. Thema's zijn daardoor soms niet goed uitgewerkt. Als er wel goed aan gewerkt is, dan wordt het proces ook interessanter. Voor de vmbo-leerlingen is het soms moeilijk zich te verplaatsen in een thema. Ze kunnen zich er moeilijk iets bij voorstellen als het te abstract blijft. Je hebt soms een bepaald abstractieniveau nodig om een thema goed te kunnen verfilmen. Tegelijkertijd zeggen sommige opdrachtgevers dat ze wel het idee hebben dat het medium een bepaalde groep jongeren zou motiveren mee te doen aan ook andere activiteiten die gerelateerd zijn aan het thema waar ze mee bezig zijn geweest. Ook docenten merken dat hun leerlingen wel heel bewust over zo'n abstract thema nadenken en over wat het voor hen betekent.

Een workshop is natuurlijk wat beperkt in wat je echt allemaal kan leren. Nadenken over inhoud, filmen, enzovoort in één dag, dan is begeleiding heel belangrijk en is het lastig om ze echt veel over bijvoorbeeld montage te kunnen leren. Maar met relatief weinig kennis kun je toch al ver komen.

De films hebben in dat geval een zekere meerwaarde: er komen verhalen bij, je hoort accenten, er worden persoonlijke gebeurtenissen opgehaald uit een ver verleden, je ziet gezichtsuitdrukkingen en de attributen waar mensen zich thuis mee omringen en dát geeft wel meer reliëf. En dat is nodig om dit soort thema's werkelijk voor het voetlicht te brengen. Maar films maken vraagt ook wel meer inzet: het lijkt wel makkelijker, omdat de digitale camera het werk doet, maar dat is gezichtsbedrog.

BEELDVER- MING: iMPact

van De televisie

Veel van de films kenmerken zich door hun reportage-achtige stijl. Met een reporter die op een situatie afstapt en met de microfoon in de hand iemand vragen stelt, soms vooraf of achteraf ook zelf de toeschouwer aankijkt en toelichting geeft van wat er komen gaat, of achteraf samenvat wat er getoond is. Daarin weerspiegelt, in het klein en in allerlei gradaties, wat de jongeren ongetwijfeld wel eens hebben gezien op tv. Je herkent verschillende soorten shots (qua uitsnede, hoek, beweging, zoom en duur), montages (shot/tegenshot, dia-gewijs, herhalingen) en het toevoegen van (leuke, spannende, aandachttrekkende of gewoon ondersteunende) beats.

Het maken van een "echte" reportage heeft twee effecten die elkaar versterken.

Ten eerste is het zichzelf op die plaats stellen, als

Het is heel leuk voor de jongeren om hun werk, hun product te presenteren. Je kunt je goed voorstellen dat je daar heel trots van wordt. Het wordt vaak ook echt heel mooi gepresenteerd. Het is een

mooi resultaat op korte termijn voor de leerlingen – én de school, want ook de leerkrachten zijn vaak trots. Sommige

leerlingen vinden het best wel ingewikkeld om te interviewen, goede vragen te stellen, net zo lang doorgaan, net zo lang weer de camera stop zetten, dan weer opnieuw proberen. Dan zie je toch dat faalangstgevoel als die film gedraaid wordt... Even kijken hoe goed je erop staat. Dan zijn ze helemaal trots. Dus het is allemaal een beetje op maat. Die vmbo-leerlingen hebben over het algemeen toch meegemaakt dat ze dingen niet snel kunnen of dat ze ergens niet zo goed in zijn. Ze zijn vaak onzeker en faalangstig. Velen van hen hebben vooraf ook zo van "O jee, een film maken, dat kan ik vast niet!" Dus we zitten daar ook heel erg op: "Er zijn begeleiders bij, die zijn leuk en aardig en helpen je, dan kan je het zelf en weet je zeker dat je aan het eind van de dag een eigen film hebt gemaakt." En ze doen het ook echt allemaal zelf, ook al worden ze begeleid. Ze nemen zelf op, ze bedenken zelf hun plannetje, ze monteren ook helemaal zelf, ze bedenken zelf de aftiteling. Daar staat soms ook bij: "Deze film wint in 2010 drie awards!", want zo trots zijn ze dan ineens. Of: "Regie die en die" en "Camera-voering die". Sommige van onze opdrachtgevers verwijzen collega's naar ons door, omdat ze zien dat het meerwaarde heeft voor de eigenwaarde van jongeren en het de wijk kan laten leven.

Jongeren vormen vaak groepen en bewegen zich met die groepen door de openbare ruimte, bijvoorbeeld in parken, in binnensteden, in winkelcentra, op straat en in speeltuintjes. Volgens de ontwikkelingspsychologie is dit omdat ieder mens gedurende zijn leven een aantal ontwikkelingsopgaven heeft die min of meer leeftijdsgebonden zijn. In hun adolescentiefase werken jongeren binnen groepen onder andere aan emotionele zelfstandigheid, omgaan met de eigen en andere sekse en ontwikkeling van waardesysteem (persoonlijke identiteit, school, beroep en samenleving). Het is belangrijk dit goed te doorlopen om een evenwichtige en gezonde volwassene te worden.

Ook hier speelt het zelf in beeld komen mee, nu in de vorm van de namen van de makers en het bedenken van de geïnterviewden en anderen die hulp geboden hebben bij het project. In die zin is de film niet enkel een middel om contact te leggen met anderen in de wijk, maar ook een leren kennen van jezelf in een andere rol.

DE ARTISTIEKE BEELDVERMING

De jongeren die deelnamen aan het project zijn begeleid door diverse soorten professionals – een foto of film maken lijkt heel eenvoudig, maar is het toch niet. Voor zover er kunstenaars betrokken waren bij de projecten zijn er twee opmerkelijke aspecten te noemen.

Ten eerste wordt ingezet op het ontplooiën van de individuele creativiteit door te spelen met vormen. In verschillende projecten is het maken van een animatie onderdeel geweest van de voorbereiding. Zo'n workshop schenkt de jongeren de gelegenheid om te ontdekken dat beelden maken niet zomaar vanzelf gaat. Door uit te proberen, door met verschillende materialen te werken op een andere manier dan je gewend bent, opent zich een hele nieuwe wereld aan mogelijkheden.

Wat er dan mee wordt gedaan, is vers twee: niet alle films van zelf bewegende, springende en dansende objecten (schoenen, messen, tassen, groente) zijn visueel even overtuigend en van eenzelfde kwaliteit. Wel geven deze artistieke vingeroefeningen een indicatie van de huidige artistieke kunstpraktijk: het creatief bezig zijn, het ontdekken van je eigen handigheid en fantasie staat voorop. Dat alle mensen creatief kunnen zijn, is een adagium dat dateert uit het begin van de 19de eeuw en daar is op zich ook niets mis mee. Maar uit de verzameling vingeroefeningen blijkt dat kwalitatief goede beelden – beelden die meer zijn dan een middel tot expressie of van louter communicatie – beter blijven hangen. Die gaan boven het eigen perspectief uit en bieden in esthetisch opzicht iets extra's waardoor ze onthouden worden en opgeslagen in het geheugen. De beeldreeksen geven daarmee ook inzicht in wat er heden ten dage onder beeldende expressie (en misschien zelfs wel "kunst") wordt verstaan.

Heel veel mensen zeggen: "Filmpjes maken, dat kunnen jongeren toch al heel lang, dat doen ze toch al allemaal?" Maar wat we in de praktijk zien, is dat ze wel van alles rond schieten, maar het nergens over gaat. Dus wat we ze leren is om daar als werkelijke communicatietool gebruik van te maken. Je wil iets laten zien, of je wil iets in beeld brengen of ergens over vertellen, hoe doe je dat dan? Dan blijkt het toch wel heel lastig, want je wil al snel honderd-duizend dingen erin, dus allemaal te veel en te breed. Daar maak je dan keuzes in, zowel inhoudelijk als in vormgeving, en uiteindelijk versmallen en to the point komen bij dat punt dat je wil maken. En dat snappen die mensen pas achteraf, als ze het zelf gedaan hebben. Je legt dan minder het accent op nieuwe media op zich.

"Als de jongeren zelf een camera in handen krijgen, dan komt het er niet uit, maar de begeleiding van Meet my Street zorgt ervoor dat er iets moois uitkomt" – professional

De artistieke oplossingen springen direct bij aanvang van de films in het oog – letters worden niet alleen geschreven, maar ook met voorwerpen en objecten gemaakt (met een niet altijd even leesbaar resultaat). Als dit een indicatie is van de huidige kunstopvatting – het idee telt zwaarder dan de vormgeving – dan is het natuurlijk geslaagd. Maar als educatief project was het waarschijnlijk soms beter geweest om vanuit een ouder en nog net zo springlevend kunstconcept te investeren in deze jonge mensen, namelijk "oefening baart kunst".

Meer tijd besteden aan het leren monteren van shots en scènes kan helpen inzicht te krijgen in hoe een goed verhaal werkt. Nu is de schoksgewijze schakeling misschien wel typisch voor de huidige artistieke expressie, maar in sommige gevallen zijn de films toch niet meer dan een diareeks van losse beelden. In de oudere kunstopvatting wordt benadrukt dat om kunst te kunnen maken niet alleen talent, maar ook gestage training nodig is.

Een filmpje over religieuze verschillen voert ons mee, omhoog, een kerktoeren in. Wat we dan zien is waar het oog van de makers ook aan bleef haken: in de op-eenvolgende beelden voltrekt zich een prachtig gestileerd lijnenspel, terwijl we omhoog gaan in de lift. Ook in het schip van de kerk wordt het oog getroffen door de vormen. En dan is de tijd ook zo om: we betreden nog wel de moskee (want om de vergelijking christelijke kerk-moskee was het te doen), maar verder komen we niet. Het beeld gaat er dus met het verhaal vandoor. In de verzameling Meet my Street zijn nog vele beelden waarbij de camera geabsorbeerd wordt door wat het ziet: de intense kleurenpracht van een geel, rode bloem, een prachtig gestileerd lijnenspel, een close up dicht op de huid, een contrastrijk raster, een parklandschap dat door licht en schaduw spel van gedaante verandert....

Er zijn talloze voorbeelden waarin de nadruk ligt op het doen van moeite, het volgens de regels van het spel iets doen, om tot iets te komen dat alle voorstellingen te boven gaat: de kunst van het voetballen, de kunst van het

"Er zitten wel kanten aan het medium. Om dat uitdrukkingsvol te kunnen gebruiken, moet je bepaalde technieken beheersen. De workshops zijn niet voldoende om dat volledig aan te leren en dat zie je soms aan het technische niveau van de filmpjes. 'Topniveau' is niet haalbaar vanwege de tijdsdruk. Het leren beheersen van de techniek en dergelijke kost nu eenmaal veel tijd. Het is nu eenmaal een echte professie. Ten dele lukt het wel" – opdrachtgever

En dat er natuurtalent aanwezig is onder deze jongeren, staat buiten kijf. Om die natuurtalenten te laten bloeien kortom – en een afgeronde en uitgebalanceerde film van een minuut te maken – moeten de talenten die overtuigend aanwezig zijn onder al die jongeren niet alleen worden herkend (in de beeldanalyse), ze moeten vervolgens ook uitgedaagd worden, getraind zodat ze hun mogelijkheden ook productief kunnen maken.

“Misschien kan Meet my Street zichzelf als taak stellen om jongeren die gegrepen zijn door de techniek een vervolgtraject aan te bieden. Dus ook wat meer op het medium zelf gericht, om jongeren daarin verder te ontwikkelen, zodat ze dat eventueel als toekomstperspectief kunnen hebben qua werk” – opdrachtgever

We vinden het belangrijk dat de jongeren die meedoen aan Meet my Street na afloop van het project blijven of aanspreekbaar zijn op wat ze geleerd hebben, namelijk verslag doen van hun eigen leven, de buurt of de school door films te maken, ambassadeur te zijn, et cetera. Als vervolg op de M&ICT-prijs, dus om te zorgen dat er iets achterblijft van wat we hebben opgebouwd in die wijken en dat we daar doorgaan, hebben we in Arnhem een plan ontwikkeld: Meet TV. Daar gaan we met jongeren tv-programma's maken, ook over wat er allemaal gebeurt in de wijken. En we willen ze films laten maken van de maatschappelijke organisaties die er zijn in die wijken, bijvoorbeeld de bibliotheek, of de dokterspost, de wijkpost, het kinderdagverblijf. Maar misschien ook bedrijven die er zijn.

Meet TV wordt een mediaproductiehuis met jongeren vanuit allerlei hoeken, van stagiairs van ROC's tot werklozen die zich oriënteren op een nieuwe toekomst tot voortijdig schoolverlaters tot vrijetijdsbesteding of tijdelijke stage, maatschappelijk stage van vmbo-leerlingen. Het wordt een samenwerking met RTV Arnhem, Kunstbedrijf Arnhem en Meet my Street. Een selecte groep jongeren gaat daar een half jaar of langer fulltime in meedraaien.

Het is belangrijk om jongeren meer te betrekken bij hun wijk, dus ook bij herstructurering. Ze hebben veel te vertellen over hun buurt, maar eigenlijk worden ze maar weinig gehoord. Zij zijn belangrijke gebruikers en zaken die hen aangaan zijn: wat ze aan activiteiten willen doen, welke plekken ze nodig hebben, waar ze zich veilig en onveilig voelen, wat ze mooi en lelijk vinden. Kortom, wat een leefbare omgeving voor hen is. Betrek jongeren bij de zaken die hen aangaan.

16

HOE NU VERDER?

Gezien de resultaten tot nu toe leveren de beeldproducten een schat aan informatie op over wat al die individuele jongeren in huis hebben. Omdat zij over heel verschillende talenten beschikken (contact leggen, interviews maken, een verhaal vertellen, oog hebben voor visuele aspecten of oor voor muziek, een film monteren, een animatie of een fotocollage maken) zou het verstandig zijn om die ook te benoemen en verder te ontwikkelen. Niet iedereen is overal goed in, maar het is voor de jongeren goed te weten wat hun sterke punten zijn. En om geen talenten onbenut te laten, is het verstandig om enerzijds het kunstbegrip te expliciteren dat de begeleiding meebrengt (kunst om jezelf creatief te ontplooiën, om de wereld van iets bewust te maken, om een kwalitatief goede fotomontage of film te kunnen maken), anderzijds om ook de eindproducten met een gedisciplineerd oog en een zekere strengheid te beoordelen. Dat helpt jongeren niet alleen hun beeldproduct te verbeteren voordat ze op het web gezet worden, het helpt hen ook een reëel beeld te krijgen van de eigen talenten.

Want op dat punt is denk ik nog winst te behalen, niet alleen voor de jongeren zelf, maar ook voor het grote publiek, en daarmee voor de wijk.

NaWOORD: een “Wilde”, Maar Maatschappelijke Verbeelding

Zo bezien laten de vele beeldproducten de bandbreedte zien van wat ik de “wilde” verbeelding heb genoemd. We kijken heel kort via deze meisjes en jongens en zien via hen wat ze zoal opmerken in de wereld en de media rondom hen. Er is de “spontane” weergave van hoe er normaliter wordt gekeken en wat ze zo goed mogelijk proberen na te doen, zelfs willen reproduceren. Er is ook de wat lossere “improvisatie”, die opgevat moet worden als een persoonlijk probeersel, maar vaak juist met een zekere kennis van zaken kan variëren en dan iets opmerkelijks kan laten zien dat tot de verbeelding spreekt van de toevallige kijker. Lévi-Strauss heeft dit “knutselen” genoemd, het met kennis van zaken hergebruiken van concrete zaken in een nieuw verband, dat juist daardoor tot nieuwe inzichten voert. Zo bezien tonen al die films en fotocollages ons de mix aan technisch inzicht, (on)geduld, ambities en beperkingen, sensibeleit en nieuwsgierigheid, kortom: ze zeggen ons iets over zowel de talenten als de culturele bagage die onder jongeren aanwezig is.

De maatschappelijke verbeelding is niet iets dat boven de dagelijkse werkelijkheid zweeft. Het vormt deel van de morfologie van het menselijke bestaan. Dat concretiseren draagt bij aan de betrokkenheid, ook in de wijk. Het wekken van de verbeelding, zoals Meet my Street beoogt, is om die reden alleen al te prijzen. Het biedt jongeren de gelegenheid om op anderen af te stappen, schroom terzijde te laten en onverschilligheid te overwinnen, vragen te stellen en zelf voorstellen in te brengen. Het publiekelijk expliciteren van de “wilde” verbeelding maakt het tot een maatschappelijke, gedeelde verbeelding. Dat is een verbeelding waarvan velen vinden dat die raakt aan een relevante en zinvolle kwestie in het moderne leven, maar waarover we wel van mening kunnen verschillen. In die zin kunnen goed gemaakte films en fotocollages jongeren een kans bieden om hun deel van de maatschappelijke verbeelding krachtig in te brengen in de publieke zaak – in hun eigen wijk.

**“Het kunstzinnige aspect mag
meer diepgang krijgen. We moeten
helder in beeld krijgen wat de
kunstzinnige invulling is van het
project”
– kunstenaar**

Jongeren willen graag betrokken worden bij het bedenken en inrichten van nieuwe eigen ontmoetingsplekken, inclusief “hangplekken”. Geef hen inspraak en enig ontwerprecht. Zie de jongeren als volwaardige gesprekspartners. Wanneer er op een autoritaire wijze met jongeren wordt gepraat, voelen ze zich niet serieus genomen en haken ze af.

De ontmoeting met de samenleving

De truc van het filmpjes maken is een mooie kant van het geheel, maar we willen veel meer maatschappelijke invulling en die jongeren uit de school halen, veel meer bij de wijk en de omgeving van de school betrekken. Het is een heel eenvoudig en sterk concept: jongeren met een camera in de hand vragen laten stellen aan mensen bij hen in de buurt. Ze leggen door middel van interviews contacten met verschillende mensen in de wijk. Ze leren vragen te stellen en interesse te hebben, daardoor kennis te maken met andere mensen en meningen.

IK HEB DE MENSEN IN MIJN WIJK LEREN KENNEN ALS AARDIGE MENSEN

De straat is ook de locatie waar jongeren zich los kunnen maken van het toezicht van de volwassenen en een eigen sociale identiteit kunnen ontwikkelen. Door het ontbreken van een formele structuur kunnen jongeren op straat experimenteren met sociale contacten, vriendschappen, intimiteit, onderhandelingsvaardigheden en met de voors en tegens van (veel) vrije tijd. Dit geldt niet alleen voor onderlinge interacties, maar ook voor interacties met omwonenden, welzijnswerkers en de politie.

18

Ze gaan de straat op en daar krijgen ze van ons een voorbereiding op. Wij proberen juist niet zo ontzettend specifiek alleen op de jongeren te focussen, want dan raken ze als leeftijdsgroep enigszins geïsoleerd. Je benadrukt dan zo de geïsoleerde status die ze al hebben, want, zo vinden veel mensen, ze zijn lastig en je kunt moeilijk met ze communiceren. In het algemeen is ook bekend dat er groepen zijn die het voor mensen lastig maken om er doorheen of langs te gaan. Het geeft een zeker gevoel van onveiligheid. Buiten hangen... als je jongeren aanspreekt wordt dit toch snel als een aanval gezien en daar kan een heftige reactie op volgen. Maar je hoort tegelijkertijd ook wel van jongeren dat er regelmatig vervelende opmerkingen tegen hen worden gemaakt. Bewoners weten vaak ook niet hoe ze die jongens moeten benaderen en het contact met hen kunnen aangaan. Daardoor vragen ze bijvoorbeeld iets op een manier die die jongens niet bevalt, waardoor je scheldpartijen krijgt en er rake klappen kunnen vallen. In de communicatie en hoe mensen met elkaar omgaan wordt toch niet zoveel getolereerd. Het is een communicatieprobleem over en weer.

DE EFFECTEN VAN DE ONTMOETING

We hebben vooral een sociaal-maatschappelijke doelstelling en de filmcamera geldt als medium om met het bewustzijn van jongeren op hun omgeving aan de gang te gaan en dat isolement te doorbreken. De doelgroep waar we het meeste mee werken, heeft het ook het hardste nodig. Er wordt al snel een mening gevormd over vmbo-ers. Mensen kijken gauw op hen neer. Alleen al het ontmoeten van mensen en het met mensen praten is een belangrijk doel. Ook de omgeving leert de jongeren op een andere manier kennen. Jong en oud gaan in een buurt met elkaar iets delen. Het effect van deze ontmoeting vervult jong en oud met wederzijdse positieve gevoelens en laat vooroordelen vervagen. Voor jongeren is het belangrijk om ook de buurt te kennen.

Het grootste deel (88%) van de respondenten die iets schrijven over jeugd en gezin is van mening dat het de verkeerde kant opgaat met Nederland. Zij maken zich zorgen over de slechte opvoeding. De jeugd wordt geen respect en fatsoensnormen meer bijgebracht. Jongeren ontspreken daarvoor steeds vaker en komen terecht in de criminaliteit. [...] "Ik maak me met name zorgen over de jeugd. Te verwend, verwachten veel van anderen, maar zijn zelf erg lui en alleen maar gericht op geld en bezittingen om er bij te horen."

De natuurlijke betrokkenheid van een naaste omgeving vol mensen die om ons en onze kinderen geven, is minder vanzelfsprekend. Als er problemen of uitdagingen zijn kan blijken dat een losse sociale inbedding nadelen heeft.

26

DE MENSEN IN MIJN FILM REAGEERDEN POSITIEF OP MIJ

74 Ja zeker!

Een beetje

Mwah...

Echt niet!

Kan beter

19

"Dat kwam ook door de uitspraak van een schooldirecteur: 'Ik vind het zo belangrijk dat die jongeren de deur uitgaan en dat ze rondlopen in de wijk en een deel uitmaken van de maatschappij, want de school is zo'n gesloten bolwerk'" – team Meet my Street

Ze komen in aanraking met buurtbewoners en die zien ook de andere kant van de jongeren. Er komen verschillende vaardigheden aan bod.

ZE ONTMOETEN ELKAAR: SAMENWERKEN

Ze moeten samenwerken en onderling afspraken maken. Dat zijn vaardigheden die zij moeten toepassen willen zij tot een goed eindresultaat komen. Jongeren die vanuit scholen meedoen werken ook met competenties. De competenties hangen in elke klas en die zijn voor hen heel belangrijk. Of ze goed kunnen samenwerken, sociaal gericht handelen, al die competenties komen in het werken met Meet my Street heel erg goed naar voren. Ze werken in groepjes van twee, ze hebben wel steun aan elkaar. Ze leren ook als groep op te trekken. In projecten met scholen kennen ze elkaar wel al, maar we doen ook projecten buiten scholen. Wanneer de jongeren elkaar de eerste keer ontmoeten is het lastig om elkaar te interpreteren. Elkaar leren kennen heeft tijd nodig.

Film is dan een mooi medium omdat ze samen iets gaan maken. Het samenwerken met video helpt zeker, dat overbrugt culturele aspecten. Het vergroot dus vaak ook de onderlinge betrokkenheid van de jongeren. Ze weten elkaar te vinden, ze leggen meer contact met elkaar. Een meisje dat vrij eenzaam was sloot zich aan bij een project en ze vond toen direct aansluiting bij de andere jongeren.

ZE LEREN DE ANDER TE ONTWIJFELEN: BENADERING

En ze leren hoe ze mensen moeten benaderen. Dat is een belangrijke vaardigheid. Ook sociaal gericht handelen, durf maar eens een vraag te stellen aan iemand die je niet kent. Die competenties komen eigenlijk in alle lessen goed naar voren, maar sociaal gericht handelen naar je klasgenoten toe of naar je docent is heel anders dan naar een buitenstaander. "Hij dist me, juf, die meneer die ik aansprak." De docent van school zegt dan: "Nou, hoe heb je het gedaan, vertel het maar." Dus al dat soort dingen worden besproken. Die competenties komen natuurlijk ook in hun stage voor. En veel scholen vinden Meet my Street een uitermate geschikte methode om daaraan te werken, want ze moeten naar buiten, ze moeten buiten dingen doen en ze moeten het ook zelfstandig doen. Een docent gaat niet met derdeklassers aan het handje mee met "Juf helpt je wel", ze moeten het zelf proberen. Over het algemeen vinden ze het wel heel spannend om met mensen te praten en vooral ook: "Hoe doe je dat dan? Hoe spreek je mensen aan? En hoe vraag je dat dan?" Sommige jongerenwerkers bereiden hen voor door hen te leren hoe ze moeten communiceren of hoe ze zo'n interview moeten aangaan. En soms wordt ons ook gevraagd: "Hoe bereid je dat voor?" Nou, eigenlijk niet te veel, maar meer van: "Ga het gewoon doen en als je nee krijgt, hoe zou je het anders kunnen doen?" Zodat ze dat ook aan den lijve ondervinden. Hoe pak je het aan om contact te maken met iemand en dat iemand bereid is om voor jouw film een interview te geven of een vraag te beantwoorden?

Begeleiding kan een belangrijke functie vervullen bij de negatieve gevolgen van uitsluiting. Daar staat tegenover dat de leefwereld van jongeren reeds in toegenomen mate is gekoloniseerd door maatschappelijke instanties en organisaties die allerlei activiteiten voor hen organiseren. Dit heeft tot gevolg dat de ruimte voor jongeren om zich vrij van opgelegde structuren in de publieke ruimte te bewegen en zich zelfstandig te ontplooiën, beperkt is. Wees bewust van de waarde van vrijheid van jongeren in de publieke ruimte. Geef ze daar de ruimte om zichzelf te ontplooiën en te organiseren.

Doorbreek de ontwikkeling dat jongeren als last worden geformuleerd en gezien in hun wijk. Mensen kunnen kennelijk last van de kou, hondenpoep en jongeren hebben. Dat is een merkwaardig soort beeldvorming die doorbroken zou moeten worden.

21

22

ZE LEREN DE RUIMTE TE GEBRUIKEN EN TE WAARDEREN

Dat is het uitgangspunt van Meet my Street. De leerlingen zien niet alleen de buurt waarin zij wonen, maar ook de buurt rondom hun school. Als ze bijvoorbeeld de opdracht krijgen om in beeld te brengen wat ze heel erg lelijk vinden, dan moeten ze ook in discussie met de mensen die ze op straat tegenkomen, moeten ze ook vragen: "Goh, meneer of mevrouw, wat vindt u van deze plek?".

"Als je gewoon op iemand afstapt en zegt 'Interview!?', dan zeggen mensen: 'Nee, dank je' en lopen door, als ze al 'Dank je' erbij zeggen. En dan zijn ze natuurlijk teleurgesteld. Je bereidt ze er wel op voor dat het erbij hoort dat je de ene keer heel leuk wordt ontvangen en de andere keer niet, maar we bereiden ze er ook op voor dat je er zelf invloed op kan hebben. Dat is wel heel belangrijk, want sommigen vinden het superspannend om te doen en zijn dan achteraf heel erg trots dat het gelukt is en iemand zomaar aardig tegen ze was" – team Meet my Street

Ze kijken secuurder. Natuurlijk zijn er ook aantoonbare problemen. In een stad heb je dat gewoon. Hoge werkeloosheid, achterstallig onderhoud in een buurt. Als jongeren in zo'n leefomgeving opgroeien, heeft dat effect op hen. Maakt het wat uit of je een frisdrankblikje naast die tien andere neerlegt, of niet?

Ze leren dat ze zelf iets in hun omgeving teweeg kunnen brengen door een actieve houding aan te nemen.

In Arnhem had Meet my Street duidelijk een positief effect op één van de wijken. Jongeren die daar hadden meegedaan met een filmproject waardeerden zelf de wijk positiever. Ze hadden een positiever beeld gekregen, doordat ze de mooie dingen van de wijk ontdekten. Videopresentaties voor de ouders gaf ouders een positief gevoel. Het deed hen goed om hun wijk op een positieve manier te zien. In het algemeen reageerden ouders niet alleen positief dat hun kinderen iets hadden gemaakt, maar ook op de wijk zelf.

Jongeren uit achterstandswijken hebben vaak helemaal niet zo'n negatief beeld van de wijk waarin ze wonen, ook al worden deze wijken door anderen bezien in termen van sociale problemen, vandalisme en criminaliteit. Ze zijn trots op hun wijk. Omdat hun familie en vrienden er wonen, houden ze van de wijk en beleven ze deze op een positieve wijze.

24

IK HEB VANDAAG ANDERS NAAR DE OMGEVING OM MIJ HEEN GEKEKEN

MIJN GEVOEL BIJ DEZE WIJK IS BETER GEWORDEN

“Er waren nog wat plekken waar de doeltjes niet goed waren, dat voetbalveld is helemaal kaal, het gazon is niet netjes, dus daar gingen ze ook nog in discussie met buurtbewoners en die vonden ook dat dat beter verzorgd moest worden door de gemeente en nou ja, al dat soort discussies, ‘Hoe gaat dat dan bij de gemeente?’ Dus ze komen eigenlijk met heel veel dingen in aanraking waar ze vragen over hebben” – docente

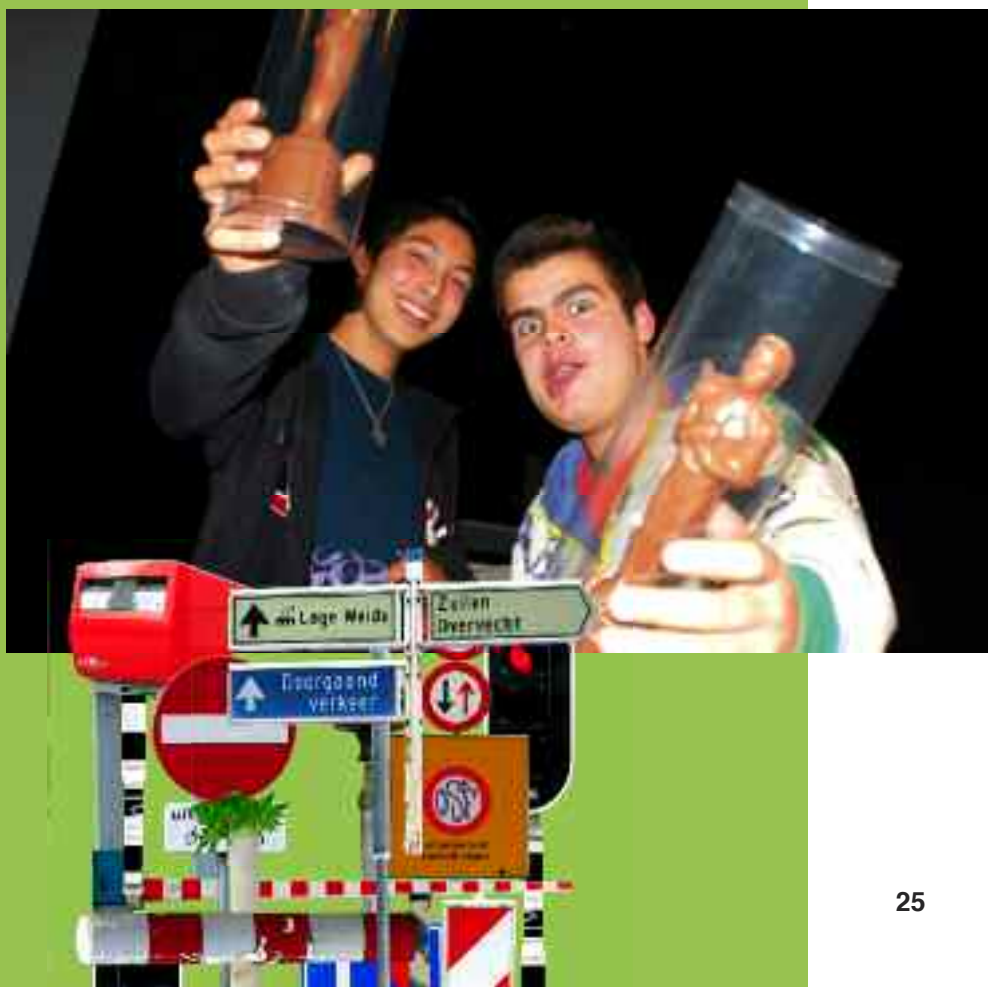
Ze leren op een andere manier dan op school. Ze worden zich bewust van hun omgeving, anderen, maar ook zichzelf en hun kwaliteiten. Het draagt bij aan hun zelfstandigheid om op die leeftijd eropuit te gaan. Ook zijn jongeren verrast doordat ze zo goed ontvangen worden, en koekjes krijgen en geprezen worden om hun leuke project. We willen die jongeren echt iets meegeven over hoe je met elkaar omgaat. Dus die educatieve component in sociale omgangsvormen en het op een andere manier contact maken met mensen in de buitenwereld en op een andere manier even naar die buitenwereld kijken omdat je daar met je camera loopt. Dat is voor ons ook echt een drijfveer. Dat werkt gewoon. Ook al doen ze heel kort met zo'n project mee, ze doen het wel. Ze komen echt met verhalen terug over wat ze hebben gezien.

We mikken ook op jongeren die dat niet zo heel gemakkelijk heel vanzelfsprekend kunnen. Iedere keer komen we daar weer op uit. Dat je juist die lagere vormen van vmbo wat mee kunt geven, geeft veel voldoening. Die wil je ook een plekje in de maatschappij geven, die gun je wat. Het is het zichtbaar kunnen zijn met alles wat je aan leuke en lastige en zware dingen hebt, maar dan wel in een neutrale context. En dan pas begint het van "Ik hoor er ook bij." Dan gaan ze pas echt iets doen en worden ze enthousiast en gemotiveerd, en dan worden ze trots op wat ze hebben bereikt. Daar zijn nieuwe media natuurlijk geweldig voor om dat neutraal te doen.

***"Een leerling heeft NLD en die heeft een hele korte concentratieboog. Die hebben ze bewust mee laten doen aan de workshop. Normaal kost het hem moeite om een hele dag ergens aan mee te doen. Het ging niet altijd even goed, maar uiteindelijk heeft ook hij een goed filmpje kunnen afronden. Ik denk dat voor die leerlingen zoiets ideaal is. Kunnen ze uiteindelijk een keer hun talent laten zien. Dat vond deze jongen ook erg leuk en hij was erg enthousiast, terwijl hij school normaal niet leuk vindt. Zo enthousiast had ik hem nog nooit in de les gezien"** – docente*

***"Een meisje dat eerst niet durfde te praten met volwassenen, stapte aan het einde van het project in haar een-tje nog op een man af voor een interview"** – kunstenaar*

Frans Spierings, nu nog lector "Opgroeien in de stad" van de Hogeschool Rotterdam, zit midden in een reorganisatie. Alle veertig lectoraten worden samengevoegd in zes kenniscentra. Zijn lectoraat zal met de lectoraten "Pedagogiek van het beroepsonderwijs", "Versterking beroepsonderwijs", "Taal", en "Levenslang leren", samen verdergaan onder de naam Urban Talent. En "talent" wordt in dit kenniscentrum breed opgevat. Iedereen heeft talent. Niet iedereen is een toptalent en kan de beste pianist, toneelspeler of rockster ter wereld zijn, maar iedereen heeft, met de juiste aandacht en begeleiding, de potentie om het beste uit zichzelf te halen, om creatieve, sociale, lichamelijke en cognitieve vaardigheden te ontwikkelen én te laten zien. Die veelzijdigheid van talent wordt zichtbaar in de multidisciplinaire opzet van het toekomstige kenniscentrum, waarin vanuit de educatieve en de sociale vakken wordt samengewerkt aan thema's zoals bredeschool, opvoeder-empowerment, maatschappelijke zorg en de doorlopende leerlijn in het beroepsonderwijs. Door de krachten te bundelen wordt meer massa gemaakt voor het zichtbaar maken en benutten van talenten. Deze invulling van Urban Talent past ook mooi bij de slogan van de Hogeschool Rotterdam, "Overtref jezelf". Zelf is Frans inhoudelijk net zo breed georiënteerd; maar als hij zou moeten kiezen, is hij toch het meest een stadssocioloog die zich interesseert in de kansen en problemen voor de jongeren die opgroeien in de stad. Hij zal Urban Talent gaan leiden.

"Iedereen heeft de potentie om zichzelf te overtreffen"

In gesprek met Frans Spierings, lector aan de Hogeschool Rotterdam

Wat is op dit moment de belangrijkste uitdaging voor de stad als het gaat om jongeren?

"Jongeren moeten kansen krijgen zich te ontwikkelen. Er is nu sprake van grote schooluitval, met name in de steden. Dat is een enorme verspilling van talent. En sommige jongeren halen wel een diploma, maar komen niet op de arbeidsmarkt terecht, bijvoorbeeld omdat ze de soft skills niet hebben die nodig zijn. Dan hoor je ondernemers zeggen: 'Ik zou ze misschien aannemen, maar ze komen niet op tijd en kleden zich niet goed. Ik wil hen niet in contact met mijn klanten laten komen.' Dan komen ze niet terecht op de plek waar ze prima zouden kunnen functioneren en dat is ontzettend zonde."

"In Urban Talent kiezen we voor een brede opvatting van talent en het uitgangspunt dat iedereen talent heeft en kan ontwikkelen. Toch zie je vandaag de dag dat talent meer wordt ingevuld als 'excellentie'. Daar is ook meer aandacht voor, bijvoorbeeld in talent shows als X Factor. Die zijn soms vermoeiend, maar ze hebben zeker ook een positieve kant. Ze tonen namelijk wel dat talent ook echt gezien en begeleid kan worden en dat mensen niet bang hoeven te zijn om hun hoofd boven het maaiveld uit te steken als ze hun talent willen laten zien." Dat is onder sommige groe-

pen in de samenleving, en vooral in steden, wel eens anders: "Daar heerst soms een naar binnen gerichte straatcultuur, waarin de peergroep cultureel inclusief is en sociaal exclusief. Dit houdt in dat de jongeren onderling open en inclusief zijn wat betreft de etnische achtergrond van de deelnemers, maar het is exclusief ten aanzien van die jongeren die uit de pas lopen en die niet 'hun mannetje staan' alsook ten aanzien van de middenklasse cultuur die heerst in de instituten zoals het onderwijs. Dit blijkt uit onderzoek van Ilias El Hadioui. Deze straatcultuur heeft soms trekken van een armoedecultuur aan de onder-

kant van de samenleving." Die sociale afzondering leidt soms ook tot de regelrechte afwijzing van kansen door

het aannemen van uiterlijke en gedragskenmerken die niet aansluiten bij de leefstijl van de middenklasse. "Maar dat zijn wel de mensen met economische macht waar je je toch toe zal moeten verhouden. Misschien niet zolang je nog jong bent, maar op latere leeftijd wel. Zij zijn de managers en ondernemers die je aannemen, werk geven. Je verhouden tot je peergroep en straatcultuur is prima, maar jongeren moeten zich ook een beetje aanpassen. Nu zeggen ze weinig van het leven te verwachten en zich gediscrimineerd te voelen."

"Zij zullen naar bedrijven moeten gaan, zij zullen hun gedrag moeten oefenen en her en der gecorrigeerd worden. Ik denk dat dat alleen maar pluswaarde heeft" – professional

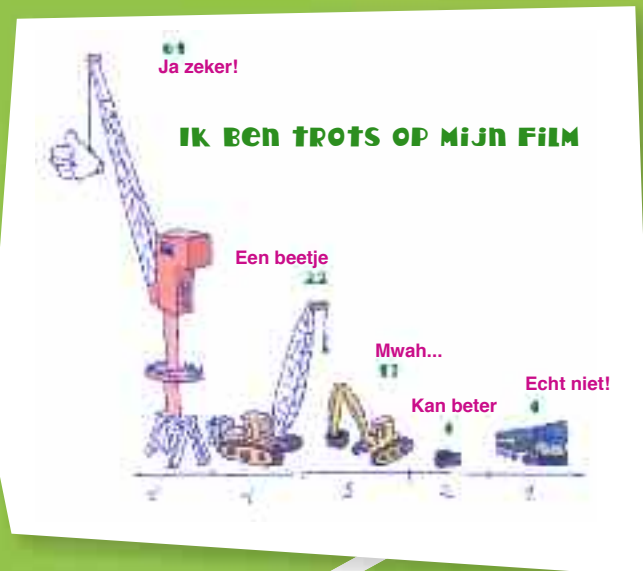

Dat zijn absolute uitgangspunten op kracht, positief benaderen en positief verder helpen zodat ze trots zijn op wat ze hebben gedaan en dat ze zelfvertrouwen krijgen. De sfeer moet veilig zijn, zodat ze met ideeën kunnen komen. Veiligheid is nodig om creatief te kunnen zijn, om ideeën te leveren, zodat ze het kunnen maken zoals ze zelf willen. Zij hebben het laatste woord. Ze krijgen wel tips van “Je zou het zus of je zou het zo”, maar als ze het anders willen, dan komt het in de film zoals zij het willen. Dus ze worden gesteund met: “Je hebt echt wat in huis, doe daar wat mee en wees trots op wat je kan, je kan nog veel meer als je het maar gewoon aanpakt, als je begint.” Dat is even over die drempel gaan bij nieuwe dingen en dat nemen ze ook als ervaring in hun leven mee. Ook al doen ze verder niks meer met film, dan zijn dat belangrijke ervaringen waar ze wat aan hebben. Soms ben je al dik tevreden als de jongeren plezier hebben en dat ze kunnen laten zien wat zij zelf gemaakt hebben.

Het leuke is ook dat de jongeren in een project op heel korte termijn met een thema aan de slag gaan en zo heel snel resultaten hebben. In sommige projecten doen ze iets wat ze voor het eerst in hun leven doen. Als ze dan de reacties op hun film horen, zijn ze vaak erg trots op wat ze gepresteerd hadden. Het vergroot hun zelfvertrouwen en eigenwaarde. Dat het eindresultaat wordt vertoond blijft voor velen een bijzonder moment. Je ziet jongeren heel trots zijn als ze iets gemaakt hebben waar ze moeite voor hebben gedaan.

“Bij de vertoning van één van de films kwamen de betrokken meiden als een soort diva’s de trap afgelopen om applaus in ontvangst te nemen, aangezien zij de hoofdrolspelers van de film waren. Dat was fantastisch”

– opdrachtgever

Wat is dan op dit moment voor jongeren in de stad de grootste uitdaging?

“Dat zijn nu toch die culturele verschillen. Enerzijds komen die voort uit etnische diversiteit. Daar staat niet iedereen open voor en dat is jammer. Anderzijds is dat het verschil tussen die middenklasse en de eigen jongerencultuur. Jongeren hebben hun hele leven nog voor zich. Die straatcultuur is leuk voor een tijdje, maar uiteindelijk zullen de meeste mensen een gezinnetje willen en een leuk aangekleed huurhuis, leuk werk hebben ook. Voor jongeren is het moeilijk om daar tussen te komen. Dat is in Zuid-Europa vaak ernstiger. Daar zijn weinig huurhuizen, zijn de beroepen meer beschermd. Dan zie je dat het voor jongeren ontzettend moeilijk is om zich een plekje te veroveren. Hier zie je uiteindelijk toch niet zulke heel hoge blokkades. Ook hebben jongeren niet echt een imago probleem, hoewel de verdraagzaamheid groter zou kunnen zijn. Maar als het gaat om die culturele verschillen: het willen overbruggen daarvan moet van beide kanten komen.”

Het zou de jongeren ontbreken aan vaardigheden om zich te handhaven in de maatschappij. Hierdoor zijn zij niet in staat om op een geaccepteerde manier met politie en omwonenden om te gaan en doen zij alleen negatieve ervaringen op. Door dit gebrek aan binding met onze kern-instituten kunnen jongeren een algemene neiging ontwikkelen om zich te verzetten tegen alles wat in hun ogen de maatschappij vertegenwoordigt: het gezag van ouders, omwonenden, docenten, politici en politie. Sterker nog, zij kunnen zich afkeren van de burgerlijke cultuur en haar conventionele waarden om vervolgens een tegencultuur, een eigen straatcultuur te ontwikkelen.

Leren hoe jongeren de wijk zien, gebeurt alleen door het hen te vragen, hen serieus te betrekken in beleid en door aansluiting te zoeken bij hun leefwereld. Dan blijkt ook dat zij een bijdrage willen leveren aan hun wijk. Jongeren in een achterstandswijk worden te vaak bekeken vanuit een negatief oogpunt.

ZE LEREN EEN PLEK IN DE SAMENLEVING TE VERWERVEN

Ze leren een plek in de samenleving te verwerven

Wij zitten nu met hoe Meet my Street zich doorontwikkeld heeft veel meer op die sociaal-maatschappelijk kant en contacten in de wijk. We halen ze uit de school zodat ze in de wijk een plek krijgen. Sommige scholen zeggen dat de jongeren in de pauze op hun terrein moeten blijven, want de wijken hebben er te veel last van. Je krijgt op een gegeven moment een soort Artis, dat kan gewoon niet. Je moet jongeren niet opsluiten, jongeren moeten leren zich te gedragen in een omgeving. Dit is een van de doelstellingen, dat jongeren zichzelf in de buurt laten zien en daar een rol in gaan vervullen. Dat je niet zomaar toevallig op een school zit, maar dat je met die school in een omgeving staat. Sommige scholen zijn ook van tevoren bang dat ze problemen zullen krijgen, omdat de kinderen ook op straat mogen filmen en mensen aanspreken en dergelijke. Wij dekken die angst in met standaardbriefjes met uitleg van wat de jongeren doen. Wij brengen de jongeren de wijk in en gaan in een jongerencentrum als plek in de wijk zitten, dan zit je ook in die cultuur. Jongerencentra willen juist die jongeren in het centrum halen, dus die hebben er heel veel voordeel bij, want je haalt nieuwe jongeren binnen. Dus voor alle partijen is er wat te halen.

Niet de overheid is aan zet, maar de ouders en de sociale en familiale omgeving die om hun kinderen heen staan. Te denken valt aan de familie- en vriendenkring en aan professionals en instellingen die meer kunnen doen dan hun kerntaak.

Tegen (maximale) veiligheid lijkt niemand bezwaar te kunnen hebben, maar het staat vijandig tegenover een fatsoenlijke samenleving. Onze preoccupatie met bewaking, beveiliging en bescherming staat haaks op intermenselijk vertrouwen en onderlinge solidariteit, die nodig zijn om het "sociale weefsel" van een gemeenschap bijeen te houden. Veiligheidsmaatregelen behoeven voortdurende overpeinzing en rechtvaardiging. We zijn "te veilig" als onze samenleving in de greep komt van een dystopische "controlecultuur".

26

27

Wat kan Meet my Street bijdragen aan het constructief aangaan van die uitdagingen?

“Het zijn projecten waarin jongeren worden begeleid door kunstenaars, mentor projecten. Soms hebben jongeren een mentor nodig om te kunnen wat op eigen houtje niet lukt. Aandacht en begeleiding, gezien worden, dat soort dingen zijn ontzettend belangrijk. Ik kan ook uit mijn eigen geschiedenis zo een aantal mensen noemen die vruchtbaar waren voor mijn ontwikkeling. Mensen die me dingen vertelden die ik van mijn ouders niet aannam. Meet my Street gaat met jongeren de wijk in, helpt ze in contact te komen, zich positief te presenteren en om de barrières die er toch wel zijn te slechten. Als het gaat om leefbaarheid en sociale cohesie in een wijk, dan zie je dat sociale samenhang heel belangrijk is. It takes a village to raise a child. Netwerken in de wijk, mensen die bereid zijn elkaar te helpen, elkaar ook kennen, dat is allemaal heel belangrijk voor jongeren. Jongeren laten zien wat er allemaal te koop is qua mode, contacten leggen, leefregels. Door de opzet van Meet my Street verbreed je de ervaringswereld van jongeren en bied je de samenleving daar ook toegang toe.

“Zo’n dag vol aandacht en de ervaring dat ze geleerd hebben, hebben ze ook nodig, dat is bijzonder voor ze. Bijvoorbeeld, een jongen kon in de ogen van zijn docenten eigenlijk helemaal niks. Die had altijd maar lage cijfers en daar kwam nooit wat uit. Maar bij ons was hij het talent uit de klas, had het mooiste filmpje en was geselecteerd voor een vervolgproject. Nou, daar waren die docenten helemaal verbaasd over.”

– workshopleider

Wat wel eens teleurstellend is, is hoeveel mensen uit de buurt reageren op een uitnodiging om de films te komen bekijken. Er zijn soms maar twee of drie mensen uit de buurt die op de uitnodiging reageren. Het is natuurlijk ook wel moeilijk overdag, mensen werken vaak, maar dat zou nog wel wat beter kunnen. Dat zie je ook aan de deelname aan andere activiteiten, die is vaak minimaal vanuit de bewoners. Het is een niet acceptabele rust, een buurt moet bruisen. Er moeten leuke mensen, leuke initiatieven komen, al is het maar een bak koffie drinken of wat babbelen. Meet my Street wil daar zeker aan bijdragen. Het blijft een belangrijke missie om die relatie te verbeteren.

Helaas heeft al dit soort werk het door enorme bezuinigen heel moeilijk. Dat is enorm zonde, want het is wel belangrijk. Je ziet het rendement niet meteen terug, maar voor de toekomst is het belangrijk. Als we nu niet investeren in sociale samenhang, dan krijgen we het over vijf jaar terug in de vorm van conflicten in de wijk. Dit zie je in de steden in Frankrijk en de Verenigde Staten waarin veel minder in sociale samenhang en integratie wordt geïnvesteerd. En wat je nu afbreekt, is ook een enorme desinvestering van alles wat we erin hebben gestoken. Daar maak ik me wel zorgen over. Er is nu alleen aandacht voor economisch kapitaal. Het moet zich allemaal meteen uitbetalen en renderen. Het onderwijs en de arbeidsmarkt staan centraal. Voor welzijn en cultuur is veel minder geld beschikbaar. Maar het stimuleren van sociaal en cultureel kapitaal is even belangrijk. Die zijn minder zichtbaar en minder tastbaar, maar daardoor hebben mensen ze niet minder hard nodig. Over die typen kapitaal beschikken nieuwkomers in de samenleving, en daar reken ik jongeren ook toe, in mindere mate. Daardoor is het voor hen moeilijk om hun weg te vinden. Meet my Street kan jongeren in aanraking brengen met hun creatieve en sociale talenten. Dat zijn positieve ervaringen, maar uiteindelijk is het maar een heel kleine interventie. Je kunt je afvragen of het geen druppel op een gloeiende plaat is. Het zou in plaats van projecten structureel moeten zijn.”

De werkelijke financiële baat van dit nieuwe denken is gelegen in het verminderen van professionele zorg. Meer mensen zelf in hun kracht zetten en informele netwerken gebruiken legt op zichzelf al minder druk op maatschappelijke uitgaven.

29

Het aanleren van morele intuïties heeft grote overeenkomsten met het aanleren van de eerste taal. Ze ontstaan als eenvoudige gevoelens over wat goed en slecht is, in het sociale verkeer. Cruciale voorwaarden om het proces succesvol te laten verlopen zijn: voldoende diversiteit (andere volwassenen dan de eigen ouders, grootouders, oudere kinderen) en voldoende onderlinge vertrouwdeheid. Daardoor ontstaan gezamenlijke geschiedenissen en kan het empathisch vermogen zich beter ontwikkelen.

28

BOUWEN aan netwerken

Er is veel draagvlak voor Meet my Street omdat de trajecten op scholen beginnen en in het jongeren-centrum verder gaan. Hierdoor komen ook andere jongeren in contact met het jongerenwerk. We sluiten aan bij wat al is. Voor veel van onze opdrachtgevers geldt dat als ze jongeren als doelgroep hebben, ze het zo breed mogelijk willen hebben. Dat Meet my Street een wijkgerichte aanpak heeft, vinden ze belangrijk. Samenwerking met jongeren-centra is vaak een pre. Het moet weg bij de scholen omdat je daar altijd makkelijk terechtkomt. Het gaat dan niet per se over de vraag of jongeren een probleem hebben of zijn, maar het brede, wijkgerichte spectrum is interessant.

Hbo, mbo en bedrijfsleven gaan bij

elkaar zitten. Dat brengt veel duidelijker in beeld wat de verhouding is tussen de verschillende niveaus en lagen en de kansen die je uiteindelijk hebt om ook aan het werk te komen. Daarmee komen dus niet meer alleen de hoogopgeleiden, maar ook de laagopgeleiden in beeld. Ook hún rol en bijdrage worden dan duidelijk. En dat helpt. Dat zou voor Meet TV ook kunnen opgaan. We hebben ons ontwikkeld als organisator, mobilisator van die vmbo-groep en dan is die volgende schakel eigenlijk heel logisch. Niet om dat andere te verlaten, maar om er die volgende laag aan toe te voegen. We kunnen daar iets mee, want we kennen die groep inmiddels al zo goed. In Meet TV willen we ook echt de jongeren na hun projecten opnemen in een groter netwerk waar ze kunnen blijven komen, stageplaatsen bij ons, vrijwilligerswerk. Dus de groep wordt veel diverser en je kunt ze ook wat langer en intensiever begeleiden en misschien ook ondersteunen bij uitstroom richting arbeidsmarkt of een echt professionele opleiding.

Zorg- en welzijnsorganisaties zouden zich meer kunnen richten op de ontmoeting tussen kansarme en kansrijke jongeren. Nu is hun beleid vooral gericht op kansarme jongeren. Indien de wens leeft om die twee groepen met elkaar in contact te brengen, bieden buurthuizen en buurtactiviteiten, ook van vrijetijdsorganisaties, hier een mooie gelegenheid voor.

36

“Wij zijn heel veel met incidentele dingen bezig. Het moet wel tot iets leiden en daar wordt vaak niet aan gedacht. Wij hebben een probleem en de oplossing is: wij moeten elkaar ontmoeten op straat. En dan zouden wij al heel ver zijn... en dan zijn jullie alweer weg. Dan ontmoeten wij elkaar op straat, en dan? Dan zakt het weer in. Wij hebben een gebrek aan continuïteit en doorgeleiding. En als je van tevoren niet dat doel in je hoofd hebt, dan ben je met een verkeerde zaak bezig. Je moet beseffen dat je een onderdeel bent van een keten” – ambtenaar

Wie zouden, met het oog daarop, voor Meet my Street belangrijke partners zijn om mee samen te werken?

“Qua thema en benadering zou het zeker bij ons kenniscentrum Urban Talent passen. Wij hebben zelf een project ‘Overtref jezelf op Zuid’. In dat project creëren we samen met deelgemeente, woningcorporatie, scholen en een multinational netwerken van studenten van onze leraren- en pedagogiekopleiding en van vmbo- en vwo leerlingen. Dit project is ook een mooi voorbeeld van samenwerking tussen verschillende partijen. Waar we ons allemaal op vinden is de stelling dat iedereen een talent heeft, als het maar herkend wordt. We investeren echt gezamenlijk om jongeren meer perspectief te bieden. Wij als lectoraat zijn daarin vooral gericht op onderzoek en innovatie. Samenwerken kan dus wellicht ook met het toekomstige Urban Talent, maar wij hebben niet grote toegang tot veel studenten. Het is een aparte afdeling die niet in de lijn van de onderwijsinstelling zit. Maar we hebben als Hogeschool Rotterdam wel duizenden studenten die professionals willen worden in de sociale, educatieve en kunstsectoren. Via een plek in hun onderwijs zou je de werkwijze in elk geval breder uit kunnen rollen.

Andere partners waar ik aan denk zijn ondernemerskamers, Kamer van Koophandel, instituten die toegang hebben tot werk. Voor jongeren gaat het uiteindelijk toch om kansen op de arbeidsmarkt om in onze samenleving een plek te krijgen. Daarbij dan ondernemers betrekken is een heel goed idee. Verder kun je denken aan sport, clubs, verenigingen. Jongeren die ruzies hebben op het veld, schreeuwende coaches in beeld brengen, dat zou heel goed zijn. Daar wordt het soms zo fanatiek. Misschien begint alles bij die fanatieke mensen en de agressie die bij presteren hoort. Jongeren kunnen met hun films ook de samenleving een spiegel voorhouden, kritisch zijn over al die nadruk op excellentie. Het is natuurlijk wel zo dat je met excellentie makkelijker aan je inkomen komt, maar dat maakt het allemaal zo individueel en er is meer in het leven. We hoeven niet allemaal toppers te zijn. Sociale cohesie, samenwerken en levensgeluk, je goed en tevreden voelen zijn voor heel veel mensen al heel fijne doelen om te bereiken. Creativiteit en sociale vaardigheden zijn daarin heel belangrijk.”

Onze tweedejaars zijn mentor van de vmbo-leerlingen, die op hun beurt ook huiswerkbegeleiding krijgen van vwo-leerlingen. Het gaat specifiek om jongeren die potentie hebben maar waar die potentie er nog niet helemaal uitkomt. Onze derdejaars begeleiden de tweedejaars en de vierdejaars maken kennisproducten voor de derdejaars. Zo ontstaan knooppunten waarop studenten en leerlingen met elkaar in gesprek zijn over wat ze van elkaar leren. Het gaat dus niet om kennis doorgeven van hoog naar laag, maar om te leren mentor te zijn en een mentor te hebben, begeleiding en leiding te geven en te krijgen. Zo komen studenten en leerlingen allemaal met elkaar in contact. Ze leren van en door elkaar. Dat zou misschien voor Meet my Street ook nog een te overwegen optie zijn. In plaats van of in aanvulling op instructies door kunstenaars kunnen deelnemers ook van elkaar leren. Dat maakt het leerproces niet of niet alleen lineair, maar vooral ook wederkerig.

Dat is een website die informatie biedt over alle mogelijke onderwerpen voor jongeren, van soa tot kopzorgen over je ouders.

Die link met het bedrijfsleven is gewoon ontzettend interessant, ook omdat nu mensen onderhand door hebben dat kunst en cultuur wel degelijk economisch belangrijk zijn. Heel lang is wat meewarig gezegd van "Ah, leuk", maar het is niet alleen maar leuk. We bereiken nu echt een omslag waarbij het bedrijfsleven steeds meer betrokken moet worden, maar waarin dat ook logisch is en ze zelf ook beginnen te geloven dat dat eigenlijk wel zin heeft.

Hoewel we een landelijke stichting zijn, blijft lokale herkenning belangrijk. We zetten steeds lokale netwerken op om de juiste jongeren te bereiken en op de lokale situatie af te kunnen stemmen. Soms moeten we keuzes maken in met welke andere lokale wijkpartner we samen een projectaanvraag indienen, met welke lokale partners we kunnen samenwerken en van welke lokale producten we gebruikmaken. In Arnhem werken we bijvoorbeeld samen met jonginarnhem.nl, daar worden de films van Meet my Street ook op getoond.

"We hebben een film gedraaid bij de opening van een woonproject. Daar was de wethouder ook bij aanwezig en die was vol lof en onder de indruk van de doelstelling van het project" – opdrachtgever

Hoe een ruimtelijke omgeving eruit ziet, wordt meestal bepaald door volwassenen die daarbij allerlei vooronderstellingen hebben over hoe jongeren denken en wat ze vinden. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat hangplekken worden aangelegd waar de jongere absoluut geen interesse in heeft.

31

In de 21ste eeuw reageert de volwassen stadsbevolking vijandig op jeugdigen. Zodra zij de voordeur achter zich sluiten om buiten te gaan spelen, worden zij van de straat verjaagd naar de speelplaats omdat ze te luidruchtig zijn of anderszins overlast veroorzaken. Laten we andere manieren zoeken om de stadsstraat te meubileren die onze jongeren uitnodigen de wereld om hen heen te ontdekken. Laten we de moed hebben om niets te plannen en jongeren de ruimte laten, in het besef dat zij de toekomst in handen hebben.

13

Zij hebben net als wij een M&ICT-prijs gewonnen. We vinden allebei dat jongeren een belangrijke rol hebben, dat je ze moet betrekken bij de samenleving, dat je ze via hun eigen communicatiemiddelen moet bereiken, dat je laat zien dat je ze serieus neemt. We informeren ze in het kader van preventie door ze te laten zien hoe je je vrije tijd op een positieve manier kunt doorbrengen. Je staat sterker als je de dingen aan elkaar koppelt. Het gaat gewoon heel goed samen en het is goed om samen op te trekken.

Dat horen we ook van opdrachtgevers: "Zoek partners om samen op te trekken." Gemeenten, corporaties en anderen worden sinds de Vogelaar-aanpak gek van aparte aanvragen op hetzelfde thema onder verschillende noemers, van urban culture, jongerenparticipatie, nieuwe media, new arts. Behalve met scholen en jongerencentra halen we de jongeren ook binnen in bibliotheken en waar mogelijk brengen we de partijen waar we mee samenwerken ook met elkaar in contact, met elkaar en met jongeren. Ook met partijen die bij jongerenhuisvesting betrokken zijn, zoals de gemeente. De manier waarop jongeren naar hun wijk kijken kan input geven aan beleidsmakers om anders naar zo'n wijk te kijken.

Jongeren zien hun wijk veel positiever dan beleidsmakers. Gemeentes en woningcorporaties kunnen gebruikmaken van de manieren waarop jongeren, als ambassadeurs van hun wijk, betekenis geven aan de wijk. Stimuleer en faciliteer jongeren om positieve zaken op te pakken en naar buiten te brengen (toneel, rap, sport, kunst, multimedia et cetera).

32

Nieuwe media speelt vanaf begin jaren negentig met de komst van het internet en nu in de vorm van social media. Elke jongere zit op Facebook, digitale fotocameraatjes kunnen ze al jaren zelf kopen, met de telefoon kunnen ze ook foto's maken. En toch heeft het zin om jongeren met dat soort bijna minimale middelen te helpen om hun doel te bereiken. De media zijn geen doel op zichzelf, maar de hulpmiddelen die je op weg gebruikt om je doel te bereiken. De tools en de thema's veranderen, maar de kern blijft het in staat stellen van die jongeren om zich een betekenisvolle plek in de samenleving te verwerven. En dat gaat niet zo snel over. Als je dan vijf jaar vooruit probeert te kijken, dan zie je dat de techniek steeds laagdrempeliger wordt, want laagdrempelig is straks HD tv. Wat voegt dan de professionalisering van thuisapparatuur nog toe, terwijl de jongere nog net zozeer niet aan de bak is, nog net zozeer niet erkend wordt?

We blijven het daarom wel benaderen vanuit de kunst, vanuit de vorm en het mooie beeld schieten, omdat dát het krachtiger maakt en mensen raakt. Dat is dus de creatieve uitdaging die we jongeren bieden of waar we de jongeren op aantrekken.

We hebben nu een team met heel duidelijk de componenten die je nodig hebt, van enerzijds management en organisatie en netwerkprincipes en anderzijds echt de inhoud van het film maken en het vak. Die combinatie maakt het sterk. We hadden en hebben de netwerkprincipes hoog in het vaandel. Zo willen we werken. En we gaan zelfs zo ver dat we tegen elkaar hebben gezegd: "We gaan alleen maar leuke dingen doen met mensen en organisaties die we leuk vinden en waar we energie van krijgen." En dat leuke heeft niks vrijblijvends, dat is juist de kracht ervan. Dus je vervalt niet in lastige dingen omdat je denkt dat het moet. Het is niet oppervlakkig, maar op een fijne manier werken aan wat je belangrijk vindt. Dat op een goede manier doen en er dan ook echt de kwaliteit uithalen die je wil. Wij stellen hoge eisen aan de kwaliteit. Dat gaat over de manier waarop we met onze contacten omgaan, namelijk heel zorgvuldig. En dat gaat ook over de resultaten van de work-

Er zijn meer dan genoeg jongeren die in kansen denken in plaats van in problemen, die talenten hebben in plaats van een strafblad, die inspiratie geven in plaats van overlast en die iets van hun leven en hun buurt willen maken. Het is zaak voor beleidsmakers om niet alleen het accent op de risicogroepen te leggen, maar om de kansen te grijpen die al deze positief ingestelde jongeren bieden.

33

shops. Het zijn misschien wel de netwerkrelaties die leuk en licht zijn, terwijl we heel grondig zijn in ons werk. Als de relaties zwaar worden, dan is dat een signaal dat we niet meer met hetzelfde bezig zijn. Dat is natuurlijk de basis van het organiseren vanuit netwerkprincipes, dat je steeds een thema of een vertrekpunt in het midden hebt waar je mensen bij zoekt die dit ook leuk vinden en waar je zelf energie van krijgt. Laten we vooral kijken naar de kracht van de projecten en dat benadrukken.

CONNY VAN DER BIJL

KRISTEL KUIPER

Eindnoten:

- 1) Huitink, Schurink e.a. (2010) Sterkere steden en evenwichtige overheidsfinanciën: een discussiebijdrage uit de kring van de gemeente-secretarissen van de 100.000+ steden, Amersfoort/Dordrecht (p. 29).
- 2) Koning (2011) Voorkom dat jongeren het veiligheidsprobleem van de toekomst worden, in: Themabericht Veiligheid, nr. 2, 13 april 2011.
- 3) Wassenberg & Koning (2011) Epiloog: -ode draden in het onderzoek 'Jongeren en sloop', in: Bolt, van Kempen & Koster, Jongeren, wonen en sloop. Stedelijke herstructurering gezien door de ogen van jongeren, Nicis Institute (p. 92).
- 4) Jehoel-Gijsbers (2009) Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar de maatschappelijke participatie van arme kinderen, Den Haag: SCP.
- 5) Ministerie van VWS/VNG/MO Groep (z.j.) Bakens Welzijn Nieuwe Stijl (<http://www invoeringwmo.nl/onderwerpen/bakens-welzijn-nieuwe-stijl>).
- 6) Eerkens (2007) Het puberbrein ontraadseld: de laatste groeistuipen, in: J/M Pubers, januari 2007.
- 7) Jolles (2007) Neurocognitieve ontwikkeling en adolescentie: enkele implicaties voor het onderwijs, in: Onderwijsinnovatie, maart 2007.
- 8) Van Hees (z.j.) Het bijzondere puberbrein (http://www.ervaringsgerichtonderwijs.nl/EGO_C01/Default.asp?CustID=645&ComID=1&ModID=440&ItemID=1131&SessionID=-1&bottest).
- 9) Koster (2011) Buiten beeld of probleem: jongeren, de gemeente en woningcorporaties, in: Bolt etc. (noot 3) (p. 56-57).
- 10) Gemeente Rotterdam (2010) Kindvriendelijke wijken Monitor. Eerste voortgangsmeting januari 2010 (p. 13).
- 11) Kohnstamm (2002) Kleine ontwikkelingspsychologie II. De schoolleeftijd, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- 12) Lévi-Strauss (1976) Het wilden denken. Amsterdam: Meulenhoff (1968).
- 13) Van Os & Fresco (2008) De ontdekking van Nederland. Vier eeuwen landschap verbeeld door Hollandse meesters, Rotterdam: NAI Uitgevers.
- 14) Meeuwisse (z.j.) Het Dictaat van de Stenenstad als Opvoeder (http://www.husserl.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=176%3Ahet-dictaat-van-de-stenenstad-als-opvoeder&Itemid=55&state=-1).
- 15) Amsterdamse jongeren minder verbonden met eigen stad (<http://www.nicis.nl/content.jsp?objectid=175378>).
- 16) Rigter (2008) Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen, Bussum: Coutinho.
- 17) Zie noot 3 (p. 91).
- 18) Mulderij (2011) 'Rustig chillen zonder dat de politie je stalkt' – ontmoetingsplaatsen voor jongeren in een zogenoemde achterstandswijk, in: Bolt etc. (noot 3) (p. 85).
- 19) Raad voor Maatschappelijke ontwikkeling (2008) Tussen flaneren en schofferen. Een constructieve aanpak van het fenomeen hangjongeren (advies 43), Amsterdam: SWP.
- 20) Van Houwelingen (2011) Bezorgde en boze burgers, in: Dekker & den Ridder (red.) Stemming onbestemd. Tweede verdiepingsstudie Continu Onderzoek Burgerperspectieven, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (p. 119-120).
- 21) Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling / Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (2009) Investeren rondom kinderen, advies uitgebracht aan de minister van Jeugd en Gezin, (p. 7).
- 22) Van der Meij (2011) Jongeren en sport in de publieke ruimte: de Playground, in: Bolt etc. (noot 3) (p. 78-79).
- 23) Zie noot 17 (p. 84).
- 24) Elderling (2008) Cultuur en opvoeding, Rotterdam: Lemniscaat.
- 25) Koster (2011) Gezellig, gewend en de misvatting van de gemengde wijk: jongeren over Overvecht, in: Bolt etc. (noot 3) (p. 13).
- 26) Zie noot 18.
- 27) Zie noot 20 (p. 49).
- 28) Van Steden (2011) Sturing van lokale veiligheid: een achtergrondstudie, in: Van Steden (red.) Strategieën van lokale veiligheid. Een achtergrondstudie en drie reflecties, Nicis Institute, Amsterdam University Press (p. 46-47).
- 29) Zie noot 20 (p. 33).
- 30) Zie noot 1 (p. 64).
- 31) Zie noot 24 (p. 18).
- 32) Zie noot 24 (p. 7).
- 33) Zie noot 24 (p. 18).
- 34) Zie noot 3 (p. 93).

COLOFON

Redactie en eindredactie:

dr. F. Basten

Onderzoek (2009-2011):

Orléon

Vormgeving:

Reanimation,

Mathijs Stegink, Michaël Veerman

Drukwerk:

Ecodrukkers BV Nieuwkoop

Oplage: 500

Met medewerking van:

dr. H. de Mare en dr. F. Spierings

Met dank aan alle respondenten van het onderzoek

Met dank aan iedereen die heeft meegeewerkt en bijgedragen.

Een uitgave van Meet my Street

Dynamo

Oranje Fonds

VSbfonds

MEETMYSTREET.NL